

A Postaréten az aradi vértanúkra emlékeztek

Ma is szükség van bátor emberekre

Fotó: Nagy Tibor

Az 1848–1849-es magyar szabadságharcot és forradalmat csak külső beavatkozással lehetett – két nagyhatalom katonáinak bevetésével – levern. A „vesztések” oldalán harcoló tábornokokat a mai értelemben véve koncepció per után halálra ítélték, és az aradi várfal alatt 1849. október 6-án kivégezték. Pesten pedig Batthyány Lajos gróf, az első magyar felelős kormány miniszterelnöke mártírhalt.

Vajda György

A forradalomban vállalt szerepük és végső áldozatuk nem sokkal az események után a magyar történelemben a szabadságharc, a zsarnokság elleni küzdelem szimbólumává vált, és a magyarok lakta területeken a mai napig is megemlékeznek erről.

Az idén Marosvásárhelyen 17 órától hagyományosan a Postaréten – a járványügyi szabályok betartásával – emlékeztek meg a 127 évvel ezelőtti szomorú történelmi eseményről, és koszorúztak a megjelentek az RMDSZ marosvásárhelyi és Maros megyei szervezete által lebonyolított rendezvényen. Az obeliszknél először Berekméri Melinda, a cserealjai

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Jogszabály- módosítás medveügyben

Az RMDSZ parlamenti képviselői által kezdeményezett módosítást szerdán délelőtt elfogadta az alsóház mezőgazdasági szakbizottsága, ezt követően terjesztik a többi illetékes bizottság elé, majd bocsátják plénumi szavazásra.

4.

Biztos kezdet egy biztos jövőért

Két erős összetevője van a programnak, az egyik a „Biztos kezdet” házak, azaz nappali foglalkoztató központok fognak működni a hat településen.

5.

170 ezer nőnek ingyenes szűrővizsgálat

Az országban évente mintegy 3300 új esetet fedeznek fel, és több mint 1700 nő veszti életét a betegség következtében. A szakemberek gyakran szembeesnek esetekkel, amikor húszas, harmincas, negyvenes éveikben járó nőknél túl későn fedezik fel a rákos elváltozásokat, és már nem tudnak segíteni.

6.

MINŐSÉGI
OLASZ LENCSEK
25% KEDVEZMÉNNYEL

OPTICA
OPTOFARM

AZ AJÁNLAT ÉRVÉNYES A DIOPTRIÁS ÉS DIOPTRIA
NÉLKÜLI, ANTIREFLEXES ÉS KARCVÉDŐ RÉTEGGEL
BEVONT LENCSEKRE EGYARÁNT.

Az akció október 31-ig vagy a készlet erejéig érvényes

www.optofarm.ro

Aktuális Zászlóval a védőoltás ellen

Bodolai Gyöngyi

Mintha nem érett, felnőtt, iskolázott, józanul gondolkodó emberek ülnének szép számban a parlamentben és a szenátusban – fogalmazódott meg bennem, amikor a kormányváltási játszmát figyeltem, amelynek fő célját a józan ész fölött eluralkodó bosszúállás képezte. Ennek eredményeként a felhozatal tekintve egyik bábfigura helyett ajánlanak egy másikat, aki sem megjelenésben, sem szónoki képességben nem üti meg a színvonalat, amely egy országelnök vagy kormányfő esetében az észbeli és szervezési készségeken túl minimális elvárás lenne.

Miközben a politikusok egy része „örömködik”, hogy sikerült megbuktatni a kormányt, de gyors megoldást nem kínáltak helyette, csak az előre hozott választásokat szajkózzák, egyre nagyobb méreteket ölt a koronavírus-járvány, és az alapvető szolgáltatások ára megfizethetlenné válik, ami az élet minden területén drágulást és ezzel összefüggésben az életszínvonal ellehetetlenülését vonja maga után. A várható nyomorúságból pedig csak egy újabb választás költségei hiányoznak.

A kormányzati tragikomédián túl úgy állunk a koronavírus-járvány újabb sodrásában, mintha a hatóságok nem tudták volna, hogy bekövetkezik, emiatt ellazsáltak a nyarat, ahelyett hogy a fenyegetés hatására jobban felkészültek volna. Hogy ne a sürgősségi megoldásokkal, az alkalmi „kürpácsolással” improvizált elektromos berendezések

(Folytatás a 3. oldalon)

OKTÓBER

7., csütörtök

A Nap kel
7 óra 28 perckor,
lenyugszik
18 óra 52 perckor.
Az év 280. napja,
háttravan 85 nap.

IDŐJÁRÁS

Töbnyire felhős

Hőmérséklet:
max. 17 °C
min. 5 °C

Isten éltesse!

Ma AMÁLIA,
holnap KOPPÁNY napja.

KOPPÁNY: régi magyar személynév, valószínűleg török méltóságnévből származik.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2021. október 6.

1 EUR	4,9483
1 USD	4,2859
100 HUF	1,3738
1 g ARANY	240,8789

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népszás szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 57-es iroda. Borbély Ernő, naponta 9-14 óra között, szombat – vasárnap zárva.
Tel. 0742-828-647

Megyei hírek

163 új fertőzött

A járvány kezdetétől tegnapig (október 6-ig) Maros megyében 26.815 koronavírus-fertőzöttet azonosítottak. Tegnap 163-mal nőtt a megyében az új esetek száma, 46 korábbi fertőzöttnél pedig újra pozitív lett a teszt. A Maros Megyei Közegészségügyi Igazgatóság adatai szerint szerdán 184 koronavírus-fertőzöttet kezeltek a megye kórházaiban, 26-an fertőzés gyanújával voltak beutalva. Tegnapig 24.754-en gyógyultak meg és 997-en veszítették életüket a megyében a Covid-19 miatt.

Vincze Loránt fogadóórja

Vincze Loránt, az RMDSZ európai parlamenti képviselője fogadóórát tart október 8-án, pénteken 10–12 óra között marosvásárhelyi képviselői irodájában – Köpeczi–Teleki-ház, Forradalom utca 1. szám. A fogadóórán való részvételhez előzetesen be kell jelentkezni a 0365-455-219-es telefonszámon.

Oktatási célból igényelhető a Caligula helytartója

Tekintettel arra, hogy Székely János Caligula helytartója című drámája szerepel a tantervben, a Spectrum Színházban Kincses Elemér rendezésében színre vitt előadást előzetes egyeztetés alapján diákok számára is műsorra tűzik. Az oktató jellegű előadás után a diákok beszélgethetnek a szereplőkkel. Az előadásról a 0747-414-964-es telefonszámon vagy a barsan_zsuzsa@yahoo.com e-mail-címen lehet egyeztetni Bársan Zsuzsa közönségszervezővel. Legközelebb a darabot október 9-én, szombaton 19 órától és 10-én, vasárnap 18 órától játsszák a Spectrum Színházban.

Lehet jelentkezni a Bonus Pastor terápiás programjára

A Bonus Pastor Alapítvány november 1–12. között 12 napos terápiás programot szervez szenvedélybetegeknek és felnőtt hozzátartozóknak. A szervezők várják mindazok jelentkezését, akik változtatni szeretnének alkohol-, játék- vagy társfüggőséggel terhelt életmódjukon. A foglalkozások a Marosludastól 15 km-re levő magyarórdi terápiás otthonban lesznek. Jelentkezési határidő: október 26-a. Jelentkezni, további részletek felől érdeklődni a 0752-246-814-es telefonszámon McAlister Magdolnánál lehet.

Jövő péntekig igényelhető

Október 15-ig lehet feliratkozni a szociális, fiataloknak épített ANL-, illetve állami alaplóból épített lakások jövő évi bérletére. Azoknak, akik az elmúlt években kerültek fel a várolistára, de még nem jutottak lakáshoz, jelentkezniük kell az adataik időszzerűsítése érdekében. A típusnyomtatvány letölthető a polgármesteri hivatal honlapjáról: www.tirgumures.ro, vagy igényelhető a hivatal 10-es irodájában. A kérvényeket a 13-as irodában iktatják, illetve a primaria@tirgumures.ro vagy az infopublic@tirgumures.ro e-mail-címen fogadják. Tájékoztatás a 0265-268-330-as telefonszám 197-es mellékállomásán.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

IV. gyermek-szólótáncverseny

Az egyéniséggé válás lehetősége

Negyedik alkalommal szervezte meg a marosvásárhelyi Boróka néptáncgyűttes és a Táncolj velünk most! oktatócsapata a 9–14 éves korosztálynak megmutatózási lehetőséget kínáló gyermek-szólótáncversenyt a Maros Művészgyűttes kövesdombi előadótermében. A múlt szombati rendezvényről Varró Huba néptáncos, koreográfus, a Táncolj velünk most! vezetője számolt be lapunknak.

Nagy Székely Ildikó

– Az egyéni és páros megmérettetés célja feltérképezni az Erdélyben élő fiatal tehetségeket. A verseny népszerű-

sége évről évre nő, ezúttal 86 gyerek mutatta meg ügyességét, tehetségét. A jelentkezők száma körülbelül 20 százalékkal haladta meg a korábbi esztendő résztvételi arányát. A kis és nagyobb táncosok Magyarpetérfalváról, Segesvárról, Dicsőszentmártonból, Erdőfülből és Magyaróról jöttek, Marosvásárhelyt a Boróka, a Borsika és a Csillagfény néptáncgyűttesek tagjai képviselték.

– Milyen táncokat mutattak be a gyermekek?

– Nem volt előre meghatározott repertoár, mindenki azt hozott, amit szeretett volna. A táncokat az Üver zenekar és barátai kísérték, ők előre tudták, mivel lépnek színpadra a versenyzők. A Maros Művészgyűttes

tagjai alkotta zsűri – Kuczogi Veronika, Szőke Henrietta és György Károly – összesen 64 produkciót értékelt. A rendezvényt a Boróka néptáncgyűttes nyitotta meg és zárta felcsiki, illetve vajdaszentiványi táncokkal.

– Beszéljünk kicsit a díjazásról.

– Mindenki oklevéllel térhetett haza, a legügyesebb résztvevők pedig díszesebb ajándéktárgyakat is kaptak. Ezen a megmérettetésen nem annyira a rangsoroláson van a hangsúly, sokkal inkább azon, hogy motiváljuk a kis néptáncosainkat, és segítsünk nekik abban, hogy önállóuljanak – ebben a szólótánc kifejezetten a hasznukra válik –, és igazi egyéniséggé formálódnak.

Népművészet a 21. században

„Aki kézzel dolgozik, az kézműves, aki kézzel és ésszel, az mester, aki kézzel, ésszel és szívvel, az művész” – valotta Aquinói Szent Tamás. Ilyen értelemben is sok művész vesz bennünket körül itthon, Erdélyben. Rendszerint él a népművészet: őseink színei, motívumai, anyagai, formái egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek. De vajon be-

szélhetünk élő népművészetről a 21. században? Miképp illeszkedik napjainkba a népművészet, és egyáltalán mit foglal magába ez a sokszor hangoztatott kifejezés? Ezekre a kérdésekre kapunk választ az Erdély TV Kultúrcsepp műsorában csütörtök este 9 órától a tévéképernyőn és YouTube-csatornán.

Újabb vásár a Rózsák terén

Október 7-től, (mától) 10-éig, vasárnapig helyi termelők és kézművesek állítják ki árucikkeiket Marosvásárhely főterén. A látogatókat hagyományos termékek, kézzel készített dísz tárgyak, ékszerek, natúr piperecikkek és virágkompozíciók gazdag választéka várja naponta 9 és 22 óra

között. A kínálatból a házi kenyér és kalács, a török édességek és a különféle italok sem hiányoznak. A vásáron főleg Maros megyei termelőkkel lehet majd találkozni.

A szervezők a járványügyi előírások betartására kéri a résztvevőket.

RENDEZVÉNYEK

Szemben ülünk, beszélgetünk – Nagy Miklós Kund könyvbemutatója

A szerző új könyvét október 11-én, hétfőn 18 órakor mutatják be a marosvásárhelyi Bernády Házban. A Szemben ülünk, beszélgetünk című interjúkötet Nagy Miklós Kund utóbbi években rögzített beszélgetéseiből közöl huszonkettőt. Hazai és határon túli alkotók vallanak önmagukról, munkájukról a Lector Kiadó és a Dr. Bernády György Köz-művelődési Alapítvány közös kiadványában. Írók, költők, képzőművészek, művészettörténészek, színházi rendezők, színművészek életműve rajzolódik ki a Gálfalvi Ágnes szerkesztette kötetben. A bemutatón Kovács Levente rendező, egyetemi tanár méltatja a könyvet, és folytat párbeszédet a szerzővel.

Csütörtök a múzeumban

Októberben is folytatódik a Maros Megyei Múzeum Csütörtök a múzeumban nevű programsorozata. 7-én (ma) 17 órától a múzeum várbeli épületében, az emeleti nagytérben a Corpus Christi (eredeti címe: Boze Cialo) című, 2019-ben készült lengyel filmet vetítik. Rendező: Jan Komasa. A 15 éven felüli nézőknek ajánlott film román felirattal követhető.

Veterán autók őszi kiállítása

A Classic Car egyesület október 9-én, szombaton délelőtt 9 órától retroautó-bemutatót szervez Marosvásárhely főterén. A gépkocsikat a Rózsák terén a McDonalds és a Bolyai utca közötti szakaszon állítják ki, ezert 9 és 14 óra között lezárják a forgalmat. A kiállításra csak előzetes jelentkezés alapján lehet gépkocsival benevezni.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujasg.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasg.ro **E-mail:** nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra között, szombat vasárnap: zárva.

642357800069
ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Az EU-nak önállóbban kell cselekednie

A közelmúlt nemzetközi válságainak egyik tanulsága az, hogy az Európai Uniónak növelnie kell képességét az önálló cselekvésre, hogy hatékonyabb lehessen a nemzetközi politikai szinten – állapította meg Charles Michel, az EU-tagországok állam-, illetve kormányfőit tömörítő Európai Tanács elnöke kedd éjjel, miután véget ért az uniós tagállamok vezetőinek munkavacsorája a szlovéniai Brdóban.

Az állam- és kormányfők egyebek között az afganisztáni kivonulás következményeiről, az amerikai–brit–ausztrál háromoldalú biztonsági és védelmi megállapodás hatásairól, a Kínára vonatkozó uniós politikáról és az emelkedő energiaárakról tárgyaltak, de más témákat is érintettek, köztük a koronavírus-járványt.

Michel az értekezlet után hangoztatta, hogy az EU továbbra is együtt kíván működni stratégiai szövetségeseivel, a NATO-t tekinti a nemzetközi biztonság fő oszlopának, de dolgozni kíván azon is, hogy megerősítse saját ellenálló képességét egyebek között azzal, hogy csökkenti függését másoktól.

Ez gazdasági erejének és védelmi-biztonsági képességeinek növelésére egyaránt vonatkozik – emelte ki a kormányfői EU-tanács elnöke, hozzátéve, hogy továbbra is kulcsfontosságú az uniós egység megőrzése.

Charles Michel rámutatott arra is, hogy egy folyamat kezdődött el, ezen kérdések egy részéről már a bő két hét múlva Brüsszelben megrendezendő következő csúcstalálkozón folytatják a tárgyalást, de gyakorlatilag valamennyi ügy napirendre kerül a következő hónapokban.

Az energiaárak növekedésének nincs köze az uniós klímapolitikához

Az energiaárak utóbbi időszakban tapasztalható áremelkedésének nincs köze az Európai Unió klímapolitikájához – jelentette ki Kadri Simson energiapolitikáért felelős uniós biztos az Európai Parlamentnek (EP) az energiaárak emelkedésére vonatkozó európai megoldásokról szóló szerdai plenáris vitáján.

A biztos hangsúlyozta: az uniós zöldmegállapodás – a káros-gáz-kibocsátás 55 százalékos csökkentése és a 40 százalékos megújulóenergia-célszám megvalósítása 2030-ig – az egyetlen fenntartható megoldás az energiaválság elkerülésére.

Mint mondta, az uniós tagállamok számára a téli időszakra éppen elegendő földgáz van a tárolókban, de a megnövekedett gázfogyasztás és az árak emelkedése azt mutatja, hogy gyorsan át kell állni a megújuló energiaforrásokra, illetve minél előbb véghez kell vinni az EU gázpiaci reformját, amelyre a bizott-

ság ez év végén tesz majd javaslatot. Simson kijelentette: a gázárak megugrása a legszegényebb rétegeket sújtja, negatív hatással van az üzleti beruházásokra, és a gazdasági fellendülés lassulásával fenyeget.

„Rövid távon azonban az uniós tagállamok kormányai célzott támogatást nyújthatnának az energiaszegénység által leginkább veszélyeztetetteknek nyújtott közvetlen kifizetésekkel, csökkenthetnék az energiaadókat” – emelte ki.

Hozzátette: a szegényebbek megsegítésére a tagállami kormányok felhasználhatnák a kibocsátáskereskedelmi rendszer keretében értékesített szén-dioxid-kibocsátási engedélyekből származó pénz egy részét. A versenyhatóságoknak pedig vissza kell szorítaniuk az energiapiaci spekulációt – tette hozzá.

Tóth Edina fideszes EP-képviselő felszólalásában rámutatott, hogy míg az EU csak passzív megfigyelőként követte az energiaárak emelkedését, egyes tagállam-

Dolgozni fognak azon is, hogy a jövő nyári NATO-csúcstalálkozóra új közös politikai nyilatkozatot állítsanak össze az észak-atlanti szövetséggel – emelte ki.

A munkavacsora után nyilatkozva Mark Rutte holland miniszterelnök elmondta, hogy a megbeszélésen a migráció növekedése miatti aggodalmakról is szó volt, egyebek között az afganisztáni helyzet kapcsán. Közlése szerint egyetértettek abban, hogy ezt a témát is napirenden tartják az elkövetkező hónapokban.

Az uniós tagállamok vezetői szerdán a nyugat-balkáni térségből érkezett kollégáikkal tartanak csúcstalálkozót, amelynek fő témája a további EU-bővítés. Az előzetes közlések szerint a tárgyaláson megerősítik a térség országainak „európai perspektíváját”, komoly előrelépésként értékelhető bejelentést azonban nem valószínűsítene. (MTI)

Ország – világ

Közel 15 ezer új fertőzött és 331 halott

A legutóbbi tájékoztatás óta 14.744 új koronavírusos megbetegedést igazoltak Romániában több mint 70 ezer teszt eredményének feldolgozása nyomán – közölte szerdán a stratégiai kommunikációs törzs (GCS). Az elmúlt 24 órában 331 koronavírusos diagnosztizált személy haláláról érkezett jelentés, ezek közül három áldozat szeptemberben halt meg. Az elhalálozott személyek közül 303-an oltatlanok voltak, 28-an megkapták a koronavírus elleni oltást. A beoltott elhunytak 48 és 90 év közöttiek voltak, és más betegségekben is szenvedtek. Ezzel 38.260-ra emelkedett a vírussal összefüggésbe hozható halálesetek száma az országban. (Agerpres)

Kötelező a védőmaszk viselése szabadterén is

Ismét kötelezővé válik a védőmaszk viselése szabadterén is minden olyan településen, ahol az ezer lakosra eső koronavírusos betegek száma az utóbbi 14 napra számítva meghaladja a 6-ot. Az intézkedés újbóli bevezetését az egészségügyi, illetve a belügyminiszter közös rendelete írja elő. Cseke Attila ügyvivő egészségügyi miniszter és Lucian Bode belügyminiszter szerdán írta alá a védőmaszk viselését, a járványügyi szűrést és a kézfertőtlenítést a veszélyhelyzet ideje alatt kötelezővé tevő korábbi, 2020/874/81-es rendeletet kiegészítő rendelkezést. Az egészségügyi tárca közleményében leszögezi, mentesülnek a szabadtéri maszkviselés kötelezettsége alól azok a személyek, akik magukban vagy a velük egy háztartásban élőkkel közösen valamilyen tevékenységet végeznek a szabadban, például sportolnak. (Agerpres)

Kamiontorlódás a határon

Hosszú kamionsorok alakultak ki szerdán a román-magyar határátkelőknél a Romániából Magyarországra irányába tartó sávokon. A nagylaki autópálya-határátkelőnél legkevésbé 140 perc, Varsádnál 120 perc a várakozási idő. A határrendészet honlapján közölt információk szerint a nagylaki autópálya-határátkelőnél három sávon zajlik a nehézgépjárművek ellenőrzése, ennek ellenére szerdán több kilométeres kamionsor alakult ki a sztrádnál. Varsádnál is három sávon ellenőrzik a nehézgépjárműveket, de itt is több kilométeres kamionsor alakult ki az országúton. A Szatmár megyei Peténél szintén torlódás volt. Az ellenőrzés egy sávon folyik, a kamionoknak 180 percet kell várakozniuk. (Agerpres)

A nyugat-balkáni térség az európai családhoz tartozik

A nyugat-balkáni térség az európai családhoz tartozik, közösek az értékek és a sorsok is – jelentette ki Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság (EB) elnöke szerdán a szlovéniai Brdo pri Kranjban, az EU-Nyugat-Balkán csúcstalálkozó előtt.

Von der Leyen elmondta: az EB 30 milliárd eurós gazdasági és befektetési terve nagyon fontos a térség gazdasági felzárkóztatásának szempontjából. Fontos, hogy a régióban tudják, az EU figyel rájuk – hangoztatta.

„Az elmúlt évtizedben már megfigyelhettük, mekkora hatást tesz az uniós tagság a csatlakozó országokra. Uniós érdek is, hogy a térség országai felzárkózzanak” – húzta alá.

Várhelyi Olivér, az Európai Bizottság szomszéd-ság- és bővítéspolitikáért felelős biztos a tanácskozási értekezlet mellett elvált: az EU-nak elkötelezettséget kell mutatnia a Nyugat-Balkán teljes integrációja iránt, és lépéseket kell tennie mind a hat érintett partner esetében.

Örömet fejezte ki amiatt, hogy a 30 milliárd eurós uniós befektetési terv gyakorlatba ültetése megkezdődött, és egyben reményeztek adott hangot, hogy ez

elvezet a csatlakozni kívánó országok gazdasági integrációjához.

Az Európai Unió tagországainak vezetői szerdán az EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón megerősítik a térség „európai perspektíváját” – olvasható abban a dokumentumtervezetben, amelyet a tanácskozás végén fogadhatnak el az EU-tagországok állam- és kormányfői, és amely nem határoz meg céldátumot.

„Az EU megerősíti, hogy egyértelműen támogatja a Nyugat-Balkán európai perspektíváját, és üdvözlöli a nyugat-balkáni partnerek elkötelezettségét az európai perspektíva mellett, ami kölcsönös stratégiai érdek” – áll a tervezetben.

Helyi sajtóhírek szerint az Európai Unió Tanácsának soros elnöki tisztségét betöltő Szlovénia a régió mielőbbi európai integrációja mellett áll ki, és azt javasolta, hogy a dokumentumtervezet tartalmazzon céldátumot, amelyet 2030-ra jelölne ki.

A nyugat-balkáni térséget alkotó országok vezetői tisztában vannak azzal, hogy nem számíthatnak konkrét csatlakozási időpontra, és hogy sok uniós tagállam nem lelkesedik azért, hogy újabb tagországokkal bővítsék az uniót – írták

apok, hozzátéve, hogy a dokumentumtervezet magát a „bővítés” szót is kerüli.

Albin Kurti koszovói miniszterelnök az értekezlet előtt a sajtónak úgy nyilatkozott: előrelépést várnak egyebek között a vízumliberalizáció terén, és a bővítéssel haladni kell szerinte. „Az EU eddig csalódást okozott” – hangsúlyozta.

Albánia, Észak-Macedónia, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó és Montenegró csatlakozni szeretne a tömbhöz, az EU-tagállamok nézetei azonban eltérnek a kérdésben.

Magyarország, Horvátország, Ausztria, Szlovénia és Németország arra figyelmeztet, hogy a túl hosszú várakoztatás más országok befolyása alá vonhatja a térséget, itt elsősorban Oroszországra és Kínára utaltak, míg Franciaország, Dánia, Hollandia továbbra is fenntartásokkal kezeli a szerintük túl gyors közeledést.

Az egyeztetésen az előzetes jelzések szerint az EU-tagországok állam- és kormányfői megerősítik az uniós bővítés iránti elkötelezettségét, azonban kérdés, hogy meglesz-e a konszenzus a konkrét előrelépéshez. Ilyen találkozózt személyes jelenléttel utoljára a koronavírus-járvány előtt tartottak csúcshoz. (MTI)

Zászlóval a védőoltás ellen

(Folytatás az 1. oldalról)

közé fektessék a legsúlyosabb betegeket, hanem a túlélést biztosító drága, értékes gépek működéséhez megfelelő feltételeket biztosítsanak. Hogy újabb meg újabb tüzesetek során ne váljanak krematóriummal az intenzív osztályok, ahol elevenen égnék el a betegek. Az elmúlt tíz év alatt túlságosan hosszú volt a sor a giulești-i szülészettől kezdődően, ahol hat csecsemő vesztette életét, és öten egész életükre kiható súlyos sérülést szenvedtek. 2010 óta 16 romániai kórházban ütött ki tűz, amíg 2020-ban eljutottunk Karácsonyokig, vagy a Balş kórházban történt tragédiáig és onnan a konstancai járványkórházig, ahol az elégett hét asszony mellett a más kórházba átszállított betegek közül is egyesek belehalnak sérüléseikbe. Az okot pedig hónapokig, évekig kutatják majd, s ezalatt az illetékesek egymásra próbálják maszatolni a felelősséget, ahogy a Colectiv szórakozóhelyi borzalmas tragédia esetében történt.

Miközben a kis- és nagyobb gyermekek közül is egyre többen fertőződnek meg, a kormányváltás szükségét megerősítendő, politikusoktól feltűzelt felnőttek tömege trikolórt lobogtatva a védőoltás és a maszkviselés ellen tüntet, és jogaik tiszteletben tartását követeli. Ismerősöm tette fel a kérdést, hogy azok, akik gyermekeik, idős hozzátartozóik és a közösség érdekében vállalták az oltást, sőt annak harmadik adagját is, mert szeretnék már látni a járvány végét, kiiktatni a folytonos félelmet az életük-ből, nyugodtan iskolába küldeni a gyermeküket, szabadon szórakozni, azok is az utcára kellene vonuljanak, hogy legfőbb kincsükhöz, az egészséghez való jogukat megvédjék a zászlólobogatók ellenében? – idézem a kérdést, miközben nem medvére, hanem az oltás fontosságára figyelmeztet helytelen géphangon a ro-alert, mert napról napra nagyobb a baj.

Ma is szükség van bátor emberekre

(Folytatás az 1. oldalról)
református gyülekezet lelkipásztora mondott áldást, majd Péter Ferenc, a Maros megyei RMDSZ és a Maros Megyei Tanács elnöke méltatta az eseményt. Beszédében hangsúlyozta, hogy október 6-a a magyar történelem egyik leggyászosabb napja. A magyar közösség egyetlen pillanatra sem feledkezett meg a honvédtábornokokról, maig őrzi a vértanúk emlékét. „Tettük mindig útmutatóként szolgált, példája az összefogásnak és az áldozatkészségnek. Olyan erények ezek, amelyekre mindig képesnek kell lennünk, önmagunk, közösségünk, megmaradásunk érdekében” – mondta, majd kiemelte, hogy a forradalom sok nemzetiség összefogásának a jelképe, hiszen a magyarok mellett volt örmény, osztrák, német, horvát és szerb nemzetiségű is. Mindannyian a magyar szabadságért áldozták életüket. Majd utalva az aktuálpolitikai helyzetre, elmondta, az összefogás ereje és eredménye megmutatkozott Marosvásárhelyen és Maros megyében is. Ma is küzdeni kell a mindennapokért, azért, hogy fejlesszük településeinket, javítsuk az életkörülményeinket. A kormányváltás azonban bizonytalanságba sodorta a gazdaságot. Ebben a harcban az RMDSZ számára most az a tét, hogy folytatni tudjuk az elkezdett munkát. „Mi azt ígérjük, hogy kitartunk, és hogy számíthat ránk a magyar közösség. Egy pillanattal sem tévesztjük szem elől, hogy a kormányzati döntések nem a politikuskokért vannak, hanem az emberekért” – tette hozzá, majd követendő példaként a vértanúk áldozatkészségét, nemzethez való hűségét hozta fel.

Az ünnepségen részt vett a marosvásárhelyi születésű, korábbi csíkszeredai főkonzul, Zsigmond Barna Pál, a Fidesz országgyűlési képviselője is. Megemlékező beszédében felidézte a vértanúk utolsó napjait, utalva arra, hogy valóban feltették-e azt a kérdést, hogy „érdemes-e ekkora áldozatot hozni a haza ügyéért, olyan ügyért síkra szállni, aminek kivitele kétséges?”

Amikor a nemzet és a haza kívánja ezt, akkor ez nem lehet kérdés – fűzte hozzá. A hősök tettei példaként szolgáltak az utókor számára. Nem véletlenül állunk Marosvásárhelyen március 15-én és október 6-án a székely vértanúk emlékhelyén, hiszen Török János, Gálffy Mihály és Horváth Károly sem nyugodott bele a Habsburg-abszolutizmusbba. Szabadságharcukat azonban árulás miatt nem tudták véghezvinni. De sem a vértanúk,

sem az ő áldozatuk nem volt hiába, mert a kiegyezést követően fejlődésnek indult a haza. Ma is szükség van a bátor emberekre, akik nem adják fel a hitet, és harcolnak. És ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy összefogással sikerült Marosvásárhelyen 20 év után magyar polgármestert állítani. Ma az igazi fegyver a politikai cselekvés, amelynek eszköze a választás.

A képviselő arra buzdította a hallgatóságát, hogy éljenek a szavazati jogukkal a határon túliak is, és azt a kormányt erősítsék, amely kiáll nemzeti közösségünk jogaiért. Az EU ma nemet mond a nemzeti értékeknek, nem érdeklődik az őshonos nemzeti közösségek sorsa, veszélyben vannak a hagyományos keresztény értékek. „Mi soha nem adjuk fel! Magyarokként, keresztényekként képzeljük el a jövőt Európában. A magyar kormány továbbra is kiáll a nemzeti egységért, a határon túli magyarokért” – hangsúlyozta egyebek mellett beszédében Zsigmond Barna Pál.

Végül felszólalt Soós Zoltán, Marosvásárhely polgármestere is, aki, miután történészként röviden reflektált az eseményre, elmondta, „az egészségtelen, erőszakos elnyomás az erőteljes szabadságvágy előhozója. Ezt a szabadságvágyat mi itt Marosvásárhelyen is jól ismerjük. Megtanultuk az összefogás nemes és a kirekesztés pusztító leckéjét egyaránt. De mindkét leckének ugyanaz a tanulsága: a szabadságnak nincs nemzetisége, sőt csak akkor létezhet, ha mindenkét magába foglal”. Hozzátette, a Marosvásárhelyen élő románok és magyarok tavaly szeptemberben megtanulták, hogy nem egymás ellenében, hanem közösen kell megvívniuk a csatát. Az 1848–1849-es forradalmat vérbe fojtották ugyan, de a kiegyezést követő évtizedek a béke időszakát, a nemzet felemelkedését jelentették. A vértanúk áldozata nem volt hiabavaló – mondta többek között, majd záróként hozzátette: „a magyarság történelme velünk él mindennapjainkban, szolgál, tanít, nemesít minket”.

A beszédek között Ambrus Laura Ady Endre-, Nagy László Faludy György- és Bíró Hanna Tompa Mihály-verset szavalt.

A felszólalások után a jelenlevők, az RMDSZ megyei, városi, illetve körzeti szervezetei, a polgármesteri hivatal, az önkormányzat és más társadalmi szervezetek, intézmények nevében elhelyezték a kegyelet és a megemlékezés koszorúit, majd himnuszaink zárták a rendezvényt.

Sokáig ügyvivő kormánya maradhat Romániának

Klaus Iohannis államfő arra figyelmeztette az egymást támadó parlamenti pártokat szerdán, hogy a „katasztrofális” járványhelyzet és az energiaárak válsága közepette sokáig ügyvivő kormánya lesz az országnak, ha nem sikerül megegyezniük egymással egy teljes jogkörű kormány beiktatásáról.

Az elnök az Európai Unió és a nyugat-balkáni országok szlovéniai csúcstalálkozóján újságírók előtt fejtette ki álláspontját a belpolitikai válságról. Iohannist arról kérdezték, hogy miért csak jövő héten kezd egyeztetni a pártokkal egy új kormány beiktatásáról, miután a parlamenti voksoláson kedden megbukott a Nemzeti Liberális Párt és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Florin Cîțu liberális miniszterelnök vezette kormánya.

Az államfő elmondta: aggodalommal figyelte a kormány ellen voksoló, „megoldások helyett csak a cirkuszban érdekelt” törvényhozók indokolatlan lelkesedését a kormány megbuktatása után. Szerinte az ország nagy bajban van,

kormányra van szüksége, de jó néhány napra lesz még szükség, hogy mindenki lehiggadjon, és megértse: ezt a válságot nem indulatos támadásokkal, hanem csak érett politikálással lehet megoldani.

Amikor arról kérdezték: számol-e azzal a lehetőséggel, hogy – parlamenti megbuktatása után – ismét Florin Cîțu liberális pártelnököt jelölje miniszterelnöknek, az államfő azt mondta: bárkit megbízhat kormányalakítással, akit parlamenti többség támogat.

Iohannis szerint azonban a koalíciók nem az elnöki hivatalban, hanem a pártok között születnek, éppen ezért szerinte bátorságra lesz szükség, hogy az egymást támadó pártok tárgyalóasztalhoz üljenek. Ugyanakkor úgy vélekedett: nehezen képzelhető el, hogy – volt pártja – a PNL ismét tárgyalóasztalhoz üljön volt koalíciós partnerével, a Mentsétek Meg Romániát Szövetséggel (USR), miután az kilépett a kormányból, és részt vett a Cîțu-kabinet megbuktatásában.

Az elnök szerint aligha sikerül megoldani a válságot a kormányalakítási egyeztetések – jövő hétre

meghirdetett – első fordulóját követően, és további konzultációkra lesz szükség.

„Ha a pártok nem tudnak szót érteni egymással, akkor ez az ügyvivő kormány marad tisztségben, amíg új megoldást találnak. Az ország nem maradhat kormány nélkül, és azt hiszem, végül mindenki meg fogja érteni: jobb, ha teljes jogkörű kormányunk van, mint ha ügyvivő kormány vezet az országot” – mondta az államfő.

Az alkotmány szerint 45 napig lehet ügyvivő kormánya az országnak, de Romániában 2009-ben volt már precedens arra, hogy a parlament által megbuktatott kabinet hosszabb ideig maradt ügyvivőként az ország élén.

A román alkotmány ugyanakkor roppant tág mozgásteret biztosít az elnöknek abban, hogy kinek ad kormányalakítási megbízást. Az elnök feloszlathatja a parlamentet és előre hozott választásokat írhat ki, ha a törvényhozás két egymást követő próbálkozás alkalmával megtagadja az államfő miniszterelnök-jelöltjének beiktatását. (MTI)

A településeken kívül is legyen biztonságban az emberi élet Jogszabály-módosítás medveügyben

Külterületekre is kiterjeszténé az RMDSZ a veszélyes medvék azonnali eltávolítására vonatkozó sürgősségi kormányrendelet előírásait a jogszabály parlamenti megerősítése során – erre dolgoztak ki módosító javaslatot a szövetség képviselőházi frakciójának tagjai, amelyet szerdán délelőtt megszavaztak az alsóház mezőgazdasági szakbizottságában.

Magyar Lóránd, az RMDSZ Szatmár megyei parlamenti képviselője, a mezőgazdasági bizottság alelnöke a szavazást követően kiemelte, hogy az RMDSZ-frakció szakpolitikusi egyeztetett Tánczos Barna környezetvédelmi miniszterrel a módosításokról, a sürgősségi kormányrendelet ugyanis csak az első lépés volt a veszélyes medvék eltávolítására. „A sürgősségi kormányrendelet nem elégséges a medvekérdés rendezéséhez. Annak előírásai csak a településekre bejáró medvék elűzésére, elszállítására, illetve kilövésére vonatkoznak. A legtöbb támadás azonban a településeken kívül történik, esztenákon,

ahol, bár jelentős károkat okoz a nagyvad, mégsem lehet azonnal törvényesen közbelépni” – magyarázta Magyar Lóránd. A mezőgazdasági szakpolitikus kijelentette: „nekünk az a kötelességünk, hogy megteremtjük a jogi keretet ahhoz, hogy az emberi élet mindenütt biztonságban legyen. Éppen ezért egy olyan módosító javaslatot dolgoztunk ki, amely lehetővé teszi az azonnali beavatkozást külterületeken is”.

Könczei Csaba, az RMDSZ Kovászna megyei parlamenti képviselője, a mezőgazdasági bizottság tagja elmondta, hogy külterületeken 24 órát fog tartani egy beavatkozás. Ha ezalatt nem tudják befogni vagy kilőni a veszélyes medvét, akkor lezártnak tekintik a beavatkozást. „Meg kell védenünk az emberi életet, függetlenül attól, hogy a településen vagy a település kataszteri határain kívül kerül veszélybe. A medve és ember találkozása számos tragédiát okozott már az elmúlt időben, halálesetek, súlyos sérülések írhatók a nagyvadak számlájára, ahogy a gazdasági javakat és jószágokat ért kár is jelentős összegre rúg. A medvék hagyományos élet-

terükről egymást kiszorítva az ember által lakott településeken és művelt területeken egyre nagyobb számban fordulnak elő. Erre kell megoldást keresnünk, hisz ezt várja el a lakosság, amely joggal retteg, ahányszor ki kell mennie a szántóföldre, kaszálóra vagy kirándulni menne a természetbe” – fogalmazott Könczei Csaba, majd hangsúlyozta: az RMDSZ környezetvédelmi minisztere, Tánczos Barna megtette az első lépést, megteremtette a lehetőséget az azonnali beavatkozásra.

„Az emberi élet és biztonság, illetve a természet és haszonállat-állomány védelme csak felelős szakpolitikák révén egyeztethető össze a barnamedve-populáció védelmével, utóbbi pedig nem történhet a társadalom biztonságának a rovására” – jelentette ki Könczei Csaba.

Az RMDSZ parlamenti képviselői által kezdeményezett módosítást szerdán délelőtt elfogadta az alsóház mezőgazdasági szakbizottsága, ezt követően terjesztik a többi illetékes bizottság elé, majd bocsátják plenumi szavazásra. (RMDSZ-közlemény)

Kormánybetegség

Olvasom, hogy a kormányt le-
szavazták. Megbukott. Most majd
törheti a fejét president Iohannis,
hogy kit is bizzon meg. Már mindenki megbízhatatlan. Akárhogyan
is számolom, bár nem tartom nyilván
őket, mert ez már egy következő
generáció történéseinek és a jelenkori
szociológusok és politológusok feladata,
legalább harminc kormány volt drága
hazánknak, a... stb. a decemberi
postaforduló óta.

Persze valaki rávágthatná:
Franciaországnak és Olaszországnak
a második világháborút követő
időkben sokkal több volt –
hosszabb vagy rövidebb időszak-
ok alatt. Mindenesetre ez a politikai
stabilitás hiányára mutat –
természetesen ott Nyugaton. Nálunk
útkeresés. A politikai elit keresi a

helyét, értelmét, pénz- és miniszteri
tárcáját, ideológiáját – mert az
most, per korszakunk kifogyott, hi-
ánycikk, elkopott –, helyét a nap és
az ég alatt, a megfelelő vezetőt és
a megfelelő vezetőket, a lojális
ellenzékét és a még busásabb ke-
reseti lehetőségeket. Örök emberi
vágyakozásban buzg. Mást akar,
mást takar, mást vakar. Pedig neki
viszket. (Ki-ki döntse el, mije.)

Na mármost az én jó Mária
néném (valóságosabb, mint Mikes
Kelemen édes nénye) aztat állítja
itt né a maszka mögül, mielőtt be-
lépne a Veres Mák nevű kisboltba
– a sorban, ahol politikai bölcses-
sége rendszerint ki- és megnyilat-
kozik –, hogy azok a dolgok, amik
eddig jól voltak összerakva, vagy
amit az utóbbi kormány üdvössé-
gesen hozott, megszavazott, áthaj-

szolt a törvényhozáson, azokat a
felálló új kormány, mikor majd le-
szen, el fogja felejteni, törölni,
megmászni, kiderül majd, hogy
nincs rá pénz, szabálytalan, tör-

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

vényellenes, közben ellopták alóla
az alapot, a kisszéket, a létrát és
feje felől a tetőt és az eget is, elad-
ták, elkótyavetyélték, szóval nincs,
drágáim. Nem is leszen egyhamar.

Azok az ügyek, amelyek amúgy
szarok, nehezek, kellemetlenek, a
lakosság megszorítására fölöt-
tebb alkalmasak, népszerűtlenek,
sajnálással kezdődnek, és sírással
látványtődnak, a végét senki sem
látja tisztán, azok maradnak. Azok

a rendelkezések, intézkedések, in-
tések, szigorítások, áremelések, til-
tások továbbra is érvényben
lesznek a nép- és nemzetgazdasági
egyensúly érdekében azért, mert
így kéri tőlünk az unió, a nemzeti
érdek, a stratégiapartnerek, a
NATO, a FIFA, az ENSZ, Gigi Be-
cali, a nemzetközi helyzet, a si-
mánda tejfölszasszony és a közép-
kelet-európai klímaváltozás. Ha
valamit kihagytam volna, kérem,
üzenjenek táviratilag (ezt ui. a
minap már törölték a postai szolgál-
tatások közül, de van Facebook,
Instagram, Tungsram, internet,
interface, III. és IV. Internacionálé,
sőt még eggyel több).

Mári nénémnek senki nem mer
ellentmondani, mert annak idején
megjósolta a tatárjárást, a török-
dúlást, a mohácsi vést és a busó-
járást, a szabadságharc elbukását,
az első világháborúban a limano-

vai ütközetet, Tökés Lászlót és Wil-
csek Pipi lábzsábját, az oroszok-
kat. Na, és azt akarod mondani,
nem jöttek be?!!!

Hát onnan indultam ki, hogy ti-
zenegy hónap után csúfosan meg-
bukott a Cîțu-kormány. (Mári
néném szerint ilyen névvel nem is
lehet komolyan kormányozni. Kell
a kormányzáshoz valami jól
hangzó, patinás, hitel érdemlő
név, pl. Bălcescu, Kogălniceanu,
Brătianu, Maniu. Én speciel, mire
megjegyeztem, már meg is buk-
tak.) Most majd malmozhatok,
ameddig az új feláll. És az a régi
vicc jutott eszembe, amikor Mór-
icától megkérdezi a tanító bácsi:
Mondd, fiacskám, miben halt meg
Napóleon? Mire Móríc őszinte
csudálkozással felvonja szemöldök-
két, és döbbenet kérdi: Meghalt
Napóleon? Nem is tudtam, hogy
beteg volt...

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Segély helyett szolgáltatásokkal és lehetőségekkel lehet felzárkóztatni a hátrányos helyzetűeket

Biztos kezdet egy biztos jövőért

Maros megyében Marosszentgyörgyön, Hargita megyében öt településen indított útjára a Gyulafehérvári Caritas egy nagyszabású projektet, amelynek keretében szakemberek fejlesztő tevékenységeket biztosítanak a 0-6 év közötti, vidéken élő, hátrányos helyzetű gyerekeknek, hogy majd iskolaként ne induljanak hátránnyal a kortársaikhoz képest. Ugyanakkor közösségi asszisztensek követik majd terhesség alatt a nők állapotának alakulását, és segítenek nekik felkészülni a gyereknevelésre. A Caritas szakemberei, valamint a partner önkormányzatok képviselői kedden sajtótájékoztatót ismertettek a Norvég Alapból finanszírozott Biztos kezdet egy biztos jövőért – Integrált szociális ellátás kisgyermekes családok számára elnevezésű projektet.

Menyhárt Borbála

Ludescher László, a Gyulafehérvári Caritas ágazati igazgatója rámutatott: az Országos Statisztikai Intézet adatai szerint Románia lakossága egyre csökken, jelenleg több mint 19 millió, 2050-re viszont ez a szám 16,3 millióra, majd 2080-ra 15 millió alá fokozatosan csökken. Egyértelműen látszik, hogy egyre kevesebb gyerek születik, ugyanakkor a meg született gyerekeknek a fele szegénységben él, és minden négy gyermekből egy szélsőséges körülmények között, nyomorban nevelkedik. Négyszázezer gyerek nem vesz részt az oktatásban – ismertette a romániai valóságot tükröző adatokat a Caritas ágazati igazgatója. Mint mondta, vidéken a legnagyobb a gond ezen a téren, elsősorban ott van szükség segítségre, ezért is céloz meg a nagyszabású projektjük

hat vidéki települést és az ott élő, nehéz helyzetű családokat, gyerekeket.

Mint mondta, a Caritas harmincegy éves fennállása alatt mindig is azt vallotta, hogy szükséges az emberekbe befektetni, a jövő generációját képezni. Az első hét év a gyerek életében meghatározó a későbbi boldogulására nézve, korai fejlesztésben jártas szakemberek számtalanszor hangsúlyozták, hogy ha a gyerek nem fejlődik megfelelőképpen, kimaradnak egyes fejlődési szakaszok, például egyévesen nem tanul meg kúszni, mászni, akkor később mozgáskoordinációs problémák jelenhetnek meg, illetve nehézségek adódhatnak az írással, olvasással, nem tudnak felzárkózni, és kimaradnak az iskolából. A három évtizedes tapasztalat alapján a legtöbb esetben a hátrányos helyzetű közösségekben élő szülőket tanítani kell, figyelmeztetni arra, hogy a gyerek éppen milyen aktuális fejlődési szakaszban van, ugyanis ha ezek a stádiumok kimaradnak, egész életében érezheti majd ennek a hátrányát. Továbbá ez idő alatt azt is megtapasztalták a szervezet munkatársai, hogy elsősorban vidéken van szükség a segítő szolgáltatásokra. Éppen ezért a projekt 6 vidéki települést érint, Maros megyében Marosszentgyörgyöt, Hargita megyében pedig Gyergyóalfalu, Gyergyóremete, Korond, Oroszhegy és Zetelaka községeket.

A projekt részleteit Kerezi Hajnalka, a projekt menedzsere ismertette, mint mondta, a pályázat elsősorban a korai nevelésről és fejlesztésről szól, a 0-6 év közötti gyerekeket célozzák meg, szeretnék segítséget nyújtani a családoknak abban, hogy a gyerekeiknek már egészen kicsi koruktól részük legyen a megfelelő fejlesztésben, hogy amikor majd iskolába kerülnek, ne lemaradással induljanak.

– Ezekben a közösségekben, ahol

mi dolgozunk, nincs, aki odafigyeljen arra, hogy a gyerekek mikor, miben kellene fejlődni, ösztönösen nevelik a gyerekeiket, és mindenképpen szakemberek segítségére van szükség ahhoz, hogy ezek a gyerekek majd úgy tudjanak óvodába, iskolába menni, hogy ne legyenek lemaradva a társaikhoz képest. A nehéz helyzetben élő családok otthonaiban sok esetben az alapvető feltételek sem adóttak, például nincsen padló, ahol a gyerek megtanulhatja mászni, fejlődhetne az egyensúlyérzéke – vázolta fel a segítség szükségességét alátámasztó körülményeket a projektmenedzser.

Jól felszerelt központok mind a hat településen

Mint mondta, két erős összetevője van a programnak, az egyik a „Biztos kezdet” házak, azaz nappali foglalkoztató központok fognak működni a hat településen, ahol korcsoportokra osztva, célzott fejlesztés zajlik majd szakemberek segítségével. A projekt részeként ezeket a központokat fel tudják szerelni olyan eszköztárral, ami segíti a szakemberek munkáját, az egyensúlyozó hintáktól a bordásfalig, és az összerakós, színes játékos fejlesztő eszközökig.

A másik pedig a közösségi asszisztensek jelenléte ezekben a közösségekben, akiknek nagyon fontos szerepük lesz abban, hogy már a várandós időszakban követni tudják a kismamák állapotát, felkészítsék őket a szülésre, illetve az utána, a kisbaba érkezése után felmerülő helyzetekre.

A projekt szeptember elején indult, a futamideje 24 hónap, ez idő alatt várhatóan kétszáznegyven gyerekekkel és családjukkal fognak foglalkozni, községenként mintegy hetven haszonélvezővel számolnak, azonban ez a szám rugalmas, ugyanis előfordul, hogy egyik köz-

ségben kevesebb, a másikban pedig több nehéz sorsú család szorul segítségre – tette hozzá Kerezi Hajnalka. A projekt összköltségvetése 809 ezer euró, a vissza nem térítendő támogatás 728 ezer euró, amiből 619.355 eurót a Norvég Alapból fedeznek, a fennmaradó 109 ezer eurót pedig a román állam állja. A felmerülő önrész a Caritas hozzájárulása.

Nem anyagiakkal, hanem szolgáltatásokkal lehet hatékonyan segíteni

Gyergyóremete polgármestere, Laczkó Albert Elemér elmondta: a községben magyarországi mintára működik egy védőnői szolgálat, ezt egészítené ki a szóban forgó projekt, amiben nagy lehetőséget látnak, ugyanis tapasztalják, hogy a hátrányos helyzetű közösségekből származó gyerekek esetében egy idő után behozhatatlanná válnak a lemaradások az iskolai teljesítmény terén, negyedik osztály után már nagyon nehezen tudnak lépést tartani a többiekkel.

Sófalvi Szabolcs, Marosszentgyörgy polgármestere rámutatott: az infrastrukturális beruházások mellett fontosnak tartják odafigyelni a szociális problémákra is, ugyanis hiába aszfaltozzák le az összes utcát, vezetnek be mindenhová az ivóvizet, és építenek ki szennyvízhálózatot, ha az embereknek nincs miből megélniük. Marosszentgyörgyön nagyon nagy a kontraszt a lakosság összetételének a tekintetében, egyre épülnek a luxuslakónegyedek, azonban nagyon sok család él mélyszegénységben, sok gyerek kimarad az iskolából, a szülők nem találják munkát. Mint mondta, amikor 13 évvel ezelőtt el-

foglalta a polgármesteri széket, a községben több mint háromszáz család részesült szociális segélyben, azonban miután számtalanszor megfordult a nehéz sorsú közösségekben, egyértelművé vált számára, hogy a szociális segély, a tárgyi adományok nem jelentenek számukra hosszú távon segítséget. Olyan szolgáltatások, lehetőségek szükségesek, amelyek által tudásra tehetnek szert az érintettek, szakmai tanfolyamon vehetnek részt, ami hozzásegíti őket ahhoz, hogy munkahelyet találhassanak.

Ugyanakkor rendkívül fontos, hogy már az egészen kis gyerekek olyan foglalkozásokban részesüljenek, amelyek segítenek nekik abban, hogy majd lépést tudjanak tartani a többiekkel az iskolában.

Néhány év alatt felére csökkent az iskolából kimaradó gyerekek száma

A polgármester hozzátette, évek óta együttműködnek a Caritasszal, és bár évekbe telt, már kezdenek látszani az eddigi, szintén a felzárkóztatást elősegítő szociális programok eredményei. Igen beszédes példája ennek, hogy Marosszentgyörgyön a több mint nyolcszáz diákból több mint kétszáz nem járt iskolába négy évvel ezelőtt. Az iskola utáni foglalkozásokat is magában foglaló, a Caritasszal és Divers egyesülettel közösen lebonyolított nagyszabású szociális projektnek is köszönhetően mostanra felére, száz alá csökkent azon gyerekek száma, akik kimaradnak az iskolából. Ugyanakkor vannak gyerekek, akiknek óriási lemaradásaik voltak az írás, olvasás terén, és most, általános iskolában, a tanulmányi eredményeik alapján elismerésben részesülnek. Ezek a bizonyítéka annak, hogy a szociális projekteknek igenis van hozzáadéka – hangsúlyozta a közsegvezető.

Hozzátette, nagyon örül annak, hogy a 0-6 éves korosztályt célozza meg a szeptember elején elindult projekt, ugyanis meggyőződése, hogy ha a gyerek megkapja azt a szellemi csomagot, amire a későbbiekben szüksége lesz, akkor jó úton fog haladni. Ugyanakkor, ha már óvodáskor előtt tudatosítják a szakemberek a szülőknél, hogy mennyire fontos, hogy a gyerek oktatásban részesüljön, és látják, hogy nem hátránnyal indul a többiekhez képest, nyugodtabban engedik iskolába, ugyanis sok szülőt visszatart az, hogy csemetéje nem tud úgy felöltözni, úgy tanulni, úgy viselkedni, mint a többiek, ezért inkább nem küldik iskolába.

Unió projekt a méhnyakrák okozta elhalálozások visszaszorítására 170 ezer nőnek ingyenes szűrővizsgálat

Románia európai viszonylatban második a méhnyakrák előfordulása, valamint a betegség okozta elhalálozások tekintetében, ugyanis az esetek több mint felében előrehaladott stádiumban fedezik fel a rosszindulatú elváltozásokat, akkor, amikor már nem lehet segíteni. Emiatt a szakemberek nem győzik hangsúlyozni, hogy a rendszeres szűrés életmentő lehet, ugyanis ha korai stádiumban fedezik fel, a méhnyakrák gyógyítható. A központi régió hat megyéjében uniós pénzalapokból indítanak egy nagylegzetű szűrőprogramot, amely során több mint 170 ezer nőt vizsgálnának meg.

Menyhárt Borbála

Az országban évente mintegy 3300 új esetet fedeznek fel, és több mint 1700 nő veszti életét a betegség következtében. A szakemberek gyakran szembesülnek esetekkel, amikor húszas, harmincas, negyvenes éveikben járó nőknél túl későn fedezik fel a rákos elváltozásokat, és már nem tudnak segíteni. Holott ha a nők rendszeresen elmennek szűrésre, és időben, kezdeti stádiumban felfedezik az elváltozásokat, a méhnyakrák nagy eséllyel gyógyítható.

A hat megyét – Maros, Hargita, Kovászna, Brassó, Fehér és Szeben –

Dr. Cosmina Uzun

felöllelő központi fejlesztési régióban élő nőket célozza meg az átfogó méhnyakrákszűrő program, amely rövidesen indul, és amire uniós pénzalapokat sikerült lehívnia a Maros Megyei Sürgősségi Kórháznak, partnerségben a marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetemmel – jelentette be dr. Cosmina Uzun programfelelős pénteken, a Marosszentgyörgyön tartott konferencián. Mint mondta, korábban is volt egy hasonló kezdeményezés, egy szűrőprogram, amely 2012-ben indult, szintén a központi régióban, és több mint ezer háziorvos, nőgyógyász és patológus szakorvos bevonásával minél szélesebb körben próbálták

elérni a térségben élő, 25–64 év közötti nőket. Azonban az állami finanszírozás akadozott, nem tudtak elegendő vizsgálatot elvégezni, jelentős eredményeket elérni, így 2018-ban szükségesnek látták új anyagi forrásokat keresni. Az egészségügyi minisztérium és az országos közegészségügyi intézet támogatásával uniós forrásokra pályáztak.

Dr. Cosmina Uzun rámutatott, a tavaly megnyert projektnek köszönhetően uniós forrásokból 10,5 millió euró áll a rendelkezésükre, a pályázat részeként Marosvásárhelyen egy, az orvosi egyetem által rendelkezésre bocsátott épületben egy korszerű diagnosztikai központot hoznak létre, laboratóriummal együtt. A központban lehetőség lesz mintavételre, a minták laboratóriumi vizsgálatára, illetve azon nők, akiknél elváltozásokat fedeznek fel, további vizsgálatokon vehetnek részt, és szakorvosokhoz irányítják őket. Rendelkezésre áll majd egy gépjárműpark is, amellyel a levett mintákat szállítják, ugyanis a projekt részeként együttműködési szerződést kötnek azokkal az egészségügyi egységekkel, kórházakkal, orvosi rendelőkkel,

amelyek eleget tesznek bizonyos feltételeknek. Januártól két év alatt 170 ezer nőnek szeretnék ingyenes szűrővizsgálatot lehetővé tenni.

A hátrányos helyzetű közösségekben élőkre is gondoltak

Egy szűrőprogramnak az a lényege, hogy elérhető legyen minden nő számára, iskolázottságtól, illetve lakhelytől függetlenül. Am a tapasztalat az, hogy – főként vidéken – vannak negyven-ötven éves nők, akik soha nem jártak nőgyógyásznál, nem vettek részt szűrővizsgálaton. Vagy azért, mert nincsenek tudatában annak, hogy ez mennyire fontos, vagy pedig félre-eső településen élnek, és nem hajlandók elmenni a legközelebbi rendelőig, ahol adott a lehetőség a mintavételre.

Ezért a projekt célcsoportját képező 170 ezer nőnek egy része a hátrányos helyzetű közösségekből kerül majd ki, rendelkezésre áll egy kisbuszban kialakított, vizsgálóasztallal, hordozható számítógéppel, a mintavételhez szükséges fogyóanyagokkal felszerelt központ, ami alkalmas arra, hogy a félre-eső településeken élőkhez is eljussanak.

Az esetek több mint felében előrehaladott stádiumban fedezik fel a betegséget

A konferencián dr. Septimiu Toader Voidazan professzor, az orvosi egyetem szakembere elmondta, Románia a második helyen van európai viszonylatban, Montenegró után, a méhnyakrák előfordulási és elhalálozási arányának tekintetében. A helyzet paradoxona pedig, hogy ez egy olyan ráktípus, ami könnyen megelőzhető, hiszen létezik védőoltás a méhnyakrákot okozó humánpapilloma-vírus ellen, ugyanakkor rendelkezésre áll egy egyszerű, de hatékony szűrővizsgálat, amellyel időben kiszűrhető. Am a romániai nők nagy része nem rendelkezik megfelelő információkkal arra vonatkozóan, hogy miként alakul ki ez a ráktípus, hogyan terjed az ezt okozó vírus, illetve miként zajlik a szűrővizsgálat. Ezért van nagy jelentősége a tájékoztatásnak, annak, hogy felhívják a nők figyelmét a szűrés jelentőségére.

Dr. Cotoi Ovidiu professzor, az egyetem dékánja, patológus szakorvos rámutatott, már fiatal rezidensként megdöbbentő volt számára látni, hogy Romániában, de Marosvásárhelyen is mennyire előrehaladott, harmadik, negyedik stádiumban fedezik fel a rákos megbetegedéseket, amikor már gyakoriak az áttétek, és az elhalálozás esélye magas. Nagyon szomorú látni, ahogyan húszas, harmincas, negyvenes éveikben járó nők életüket vesztik méhnyakrákban, holott egy egyszerű vizsgálattal elkerülhető lenne, hogy két-három éves gyerekek emiatt édesanya nélkül maradjanak.

Dr. Szabó Béla professzor, a Maros Megyei Sürgősségi Kórház szülészeti-nőgyógyászati klinikájának vezetője szintén a tájékoztatás, az információ nőkhöz való eljuttatásának fontosságáról beszélt, hiszen ennek hiányában egy szűrőprogram nem lehet sikeres. A szülész-nőgyógyász szakember felelevenítette azt, amikor a 80-as évek végén elküldték a marosvásárhelyi konfekciógyárba, hogy méhnyakrákszűrés végezzen az ott dolgozó nőknél.

Azonban a kezdeményezés kudarcba fulladt, mert szinte senki nem jelent meg a kijelölt időpontban, legtöbbször betegszabadságot vettek ki, amikor be voltak ütemezve, ugyanis különféle álhírek terjedtek arról, hogy miért is van ő ott tulajdonképpen, és olyan mértékű volt a bizalmatlanság, hogy nem jelentek meg a vizsgálaton. Ezért a professzor úgy véli, ahhoz, hogy bármely szűrőprogram jól működjön, szükség van a jó szervezés és finanszírozás mellett a tájékoztatásra is, arra, hogy a nőkhöz eljussanak az információk, és megértsék, hogy a rendszeres szűrővizsgálat megmentheti az életüket.

Miközben a nyugati országokban négy, méhnyakrákkal diagnosztizált nőből egy veszti életét, Romániában az érintettek ötven-hatvan százaléka elveszti a harcot a betegséggel szemben, mert azt nem fedezik fel a kezdeti stádiumban, amikor még lehet rajtuk segíteni – hívta fel a figyelmet az aggasztó arányokra dr. Szabó Béla professzor.

Az egészségügyi minisztérium államtitkára, dr. Vass Levente online kapcsolódott be a konferenciába, ő is az egészségügyi szűrővizsgálatok jelentőségére hívta fel a figyelmet.

Tizennyolc éves korig igényelhető a vakcina

Tavaly 364 szülő kérte lányának a HPV-védőoltást

Májusban tette közzé az egészségügyi minisztérium, hogy országszerte 40 ezer dózis, a méhnyakrákot okozó HPV (humánpapilloma-vírus) elleni oltóanyagot osztottak ki a megyei közegészségügyi igazgatóságoknak. Az oltóanyagokat továbbosztják a háziorvosoknak, mivel ők végzik az immunizálást. Maros megye akkor 1130 dózist kapott. A szaktárca oltóanyagkampány keretében azok a 11 és 14 év közötti lányok kaphatják meg az ingyenes vakcinát, akiknek a szülei ezt a tavaly kérelmezték. A szülők, akiknek serdülő lányuk van, és szeretnének élni az ingyenes oltás lehetőségével, kérésükkel a családorvoshoz kell forduljanak, ő majd továbbítja a kérést a megyei közegészségügyi igazgatósághoz.

Menyhárt Borbála

Bár a szülők egy része még mindig bizalmatlan a humánpapilloma-vírus elleni védőoltást illetően, dr. Ferencz Lórándtól, a Maros Megyei Közegészségügyi Igazgatóság igaz-

gatóhelyettesétől megtudtuk, hogy a megyében az utóbbi néhány évben enyhén növekszik azon szülők száma, akik igényelték lányuk számára a vakcinát. Míg 2017-2018-ban 196 lányt oltottak be, 2019-ben 309-et, 2020-ban pedig 364 szülő jelezte igényét rá.

Szeptember elején jelentette be Ioana Mihăilă, akkori egészségügyi miniszter, hogy a 11-14 évesek mellett a 14 és 18 év közötti lányokra is kiterjesztették a HPV elleni ingyenes oltást biztosító programot.

A gyerekek beoltását a szülőknek kell kérelmezniük a háziorvosnál. A kérelmeket a nyilvántartásba vétel időpontja szerinti sorrendben összesítik, és kéri a szükséges vakcinaadagokat a területi közegészségügyi igazgatóságtól.

Dr. Virginás Annamária nőgyógyász szakorvos lapunk érdeklődésére elmondta, a kislányok egészségére, későbbi fejlődésére nézve nem jelent kockázatot a humánpapilloma-vírus elleni védőoltás. – Tudni kell, hogy az esetek 80 százalékában a méhnyakrák diagnózisa mögött a humánpapilloma-vírusnak azok a típusai állnak, amelyek kifejezetten karcinogének, és az oltás ezek ellen véd, immunitást ad, tehát ha a későbbi-

ekben találkozik is a fertőzéssel, már nem hozza létre a méhnyakrák szintjén az elváltozásokat – mutatott rá a szakember, aki szerint pozitívum, hogy kitolódott az életkor, ameddig a lányok megkaphatják a védőoltást, vannak országok, ahol 21 éves korig is oltanak.

Dr. Virginás Annamária szerint nagyon fontos odafigyelni a megelőzésre, a lányok esetében a védőoltásra, a nők esetében pedig a rendszeres szűrővizsgálatra. A marosszentgyörgyi Zygota Meddőségi Klinika szakorvosa elmondta, amikor rezidens orvosként a marosvásárhelyi szülészeti klinikán dolgozott, számos, előrehaladott stádiumban lévő méhnyakrákos esettel szembesült. Nálunk a vezető halálokok között van ez a betegség, gyakran harmincas éveikben járó nők előrehaladott méhnyakrákkal jelentkeztek a klinikán. Hozzátette, írországi munkája során óriási különbségeket tapasztalt a megelőzés terén, ott működik egy jól kidolgozott szűrési rendszer, a nők két-három évente kapnak figyelmeztető célú értesítést a családorvosuktól, hogy el kell menni méhnyakrákszűrésre. A nőknek fontos, hogy kövessék az egészségi állapotukat.

A nőgyógyász szakorvos rámutatott, a méhnyakráknak a kezdeti stádiumban nincsenek tünetei, ha célzottan, szűrővizsgálattal nem keresik az elváltozásokat, nincsenek erre utaló jelek.

Amikor már megjelenik esetleg egy kóros hüvelyfolyás, vagy netán a pecsételő vérzés, a rák már előrehaladott stádiumban van. A második stádium az, amikor még sebészileg is elég jól kezelhető, és kontroll alatt tartható, de a tapasztalat az, hogy gyakran a harmadik, negyedik stádiumban jelentkeznek a páciensek, amikor már nem tudják megmenteni az életüket.

Érdeklődésünkre, hogy milyen gyakorisággal ajánlott a szűrővizsgálat elvégzése, dr. Virginás Annamária elmondta, tudni kell, ha a humánpapilloma-vírus 25 éves kor alatt általában jelen is van, a szervezet legyőzi, ezért külföldön is 25 éves kortól kezdik el a méhnyakrákszűrés, afölött már periodikusan javallott, eleinte két évente, de ha elváltozásokra utaló jeleket észlelnek, akár évente, félévente.

Negyven év felett, ha nem volt a kórtörténetben patológiás elváltozás, elegendő három évente szűrésre menni.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Zöldséges tokány húskonzervvel

Szükséges hozzá: 1 dl olaj, 3 nagyobb zöldpaprika, 2 nagyobb paradicsom, 3 nagy fej hagyma, 4 gerezd fokhagyma, egy murek és 8 darab nagyobb krumpli.

A hagymát apróra vágjuk, a paprikát, paradicsomot, mureket felkockázzuk, majd belete-szünk mindent az olajba, sózzuk, borsozzuk. Egy csapott evőkanál fűszerpaprikát és egy ba-bérlevelet adunk hozzá, majd feltöltjük annyi vízzel, hogy ellepje. Lassú tűzön puhára főzzük (kb. 30 perc), majd egy jó minőségű marhahúskonzervet kockára vágva hozzáadunk. Egy evőkanál lisztet 1 dl tejjel elkeverünk, és legvégül a gulyáshoz töltjük, majd óvatosan ke-vergetve összefőzzük. Kevés gulyáskrémet, csilikrémet is tehetünk bele.

Finom franciasaláta

Odateszünk főni egy nagyobb zel-lergyökeret, 6 mureket, 3 petrezse-lyemgyökeret, egy paszternágot, egy karalábét, egy cikk káposztát és egy nagy darab csirkemellet. A vízbe sze-mes borsot, sót, 2 leveskockát tes-zünk. Kb. 25 perc után megnézzük, megfőtt-e. Két nagyobb krumplit meghámozva, egészben és egy 1,5 dl-es pohár zöldborsót teszünk hozzá. Amikor minden puha, leszűr-jük. Öt tojást keményre főzünk, 1 na-gyobb almát meghámozunk, citromlevet csavarunk rá, majd ki-nyomkodjuk. Hagyjuk kihűlni. Két tojássárgából (egy nyers, egy főtt), olajból, mustárral és citromlével vas-tag majonézt kavarunk. Két nagyobb savanyú uborkát apró kockára vá-gunk, és kicsavarjuk. A mureket és a többi zöldséget vagy lereszeljük, vagy apró kockára vágjuk. Kicsavar-juk. A tojásokat is megvágjuk. Min-dent összekeverünk, sózzuk, borsozzuk ízlés szerint, majd 1 dl tej-főlt keverünk hozzá. A tejfőlt a ma-jonézhez is tehetjük. A díszítés a fantáziánkra van bízva.

Zellerfasírt

Egy nagy zellert lereszelünk a reszelő apró felén, sót, borsot, fokhagymát, apróra vágott zöldpetrezselymet, 1 mokkáskanál pikáns mustárt, 4 tojást, 4 evőkanál zabpelyhet, 1 evőka-nál prézlit, 4 cikk zúzott fokhagymát adunk hozzá, és jól összedolgozzuk. Fasírtokat formá-zunk belőle, és kevés olajon megsütjük. Én sajtmártással és rukkolával szeretem, de zöldségsalátával, majonézzel, csiliszósszal, ketchuppal, friss zöldséggel vagy pirítóssal is fogyaszthatjuk.

Körtés torta

A vajas laphoz kell 20 dkg vaj, 30 dkg liszt, 1 tojás, 10 dkg cukor, 1 evőkanál tejfől, csi-petnyi só, 1 citrom reszelt héja.

A hozzávalókat jól összegyűrjük, folpackba csomagoljuk, és 1 óra a hűtőbe tesszük. Egy 22 cm átmérőjű kerek tortaformát kivajazunk, a vajas masszát kinyújtjuk. A tepszi alját és az oldalát kibéleljük a tésztával. Két érett körtét jól megmosunk, kettévágjuk, a magházát eltávolítjuk, a húsát felszeleteljük, és a vajas tésztára helyezzük. Egy liter zsíros tejfőlt 15 dkg tehéntúróval, 28 dkg porcukorral, 3 tojással, 2 tojássárgával, 1 evőkanál lisztel krémesre keverünk, majd rátöltjük a körtére. Előmelegített lerben 180 C-fokon 25 percig, majd 160 fokon további 30 percig sütjük. Kihűtjük. Egy érett körtét botmixerrel pürésítünk, a kihűlt torta tetejére kenjük, majd megszórjuk vagdalt pörkölt mogyoróval és mandulával. Kara-mellizált körtével díszítjük.

Karamellizált, boros körte: két körtét hosszában felszeletelünk (nem túl vékonyra), 10 dkg vaját, 5 evőkanál cukrot, 1 evőkanál olajat, 1/2 dl vörösbort egy teflonedénybe öntünk. Ráhelyezzük a körtét. Óvatosan kevergetve átfordítjuk a körtéket. Amikor már szép színt kapott, és gyöngyözik a cukros massa, kiemeljük a körtéket, és alufóliára helyezzük. A cuk-ros, vajas, boros masszát addig főzzük, amíg a vaj kicsapódik, és a karamell különválik. A körtéket a tortára helyezzük. A karamellmasszát tetszés szerint formázzuk. Én kis szálacská-kát húztam (azonnal megszilárdult), és a körtére, a tortára helyeztem. A tortát csokiöntettel, lekvárral, fagyival, tejszínhabbal tálalhatjuk. *Jó étvágyat kívánok!*

Nobel-díj

Molekuláris biológiában ketten kapják az orvosi Nobel-díjat

A hőmérséklet és a tapintás érzékeléséért felelős receptorok felfedezéséért két tudós, az amerikai David Julius és az Egyesült Államokban élő, libanoni születésű Ardem Patapoutian kapja az idei orvosi-életteni Nobel-díjat – jelentették be hétfőn a stockholmi Karolinska Intézetben.

A meleg, a hideg és a tapintás érzékelésének képessége létfontosságú a túléléshez. „A mindennapi életünkben biztosra vesszük ezek érzékelését, de hogyan keletkeznek az idegi impulzusok a hőmérséklet és a nyomás észleléséhez? Ezt a kérdést válaszolták meg az idei Nobel-díjasok” – írták az illetékes bizottság indoklásában.

David Julius molekuláris neurobiológus a csilipaprika csípős, égető érzést keltő alkotó-elemét használta egy olyan szenzor azonosításhoz a bőr idegvégződéseiben, amely hőhatásra reagál. Ardem Patapoutian molekuláris biológus, idegtudós pedig nyomásra érzékeny sejteket használt szenzorok egy olyan új osztályának felfedezésében, amelyek mechanikai stimulációra válaszolnak a bőrben és a belső szervekben. Ezen átütő felfe-

dezések beható kutatásokat indítottak el, amelyek révén gyorsan bővültek arról szóló ismereteink, hogy az idegrendszer miként érzékeli a hőt, a hideget és a mechanikai ingereket – írták. „A kitüntetettek fontos hiányzó láncszemeket azonosítottak az érzékeink és a környezet közötti komplex kölcsönhatás megértésében” – tették hozzá.

David Julius és Ardem Patapoutian felfedezése előtt még megválaszolatlanra várt az az alapvető fontosságú kérdés, hogy miként válik elektromos impulzussá az idegrendszerben a hőmérséklet és a tapintás.

David Julius úgy vélte: előrelépést érhetnek el a kérdésben annak vizsgálatával, hogy a csilipaprikában található kapszaicin miként kelt égető érzést a szervezetben. Az 1990-es évek második felében a Kaliforniai Egyetem San Franciscó-i intézményében David Julius és kollégái „könyvtárát” hozták létre a fájdalomra, a hőre és a tapintásra reagáló neuro-nokban kifejeződő génekkel egyező DNS-törödékek milliőiből. Feltételezték, hogy a „könyvtár” tartalmaz olyan DNS-törödéket is, amely a kapszaicinra reagálni képes fehérjét kódolja. Hosszas kutatás után

egyetlen gént találtak, amely érzékennyé tette a sejteket a kapszaicinra, további kísérletek pedig felfedték, hogy ez a gén új ioncsatorna-fehérjéket kódol.

Az újonnan felfedezett kapszaicinreceptor a TRPV1 nevet kapta. A fehérje hőre való reagálásának képességét vizsgálva Julius rájött, hogy hőérzékelő receptort fedezett fel, amely a fájdalomnak érzékelt hőmérsékletekre aktíválódik.

A TRPV1 felfedezése áttörést jelentett a hőmérséklet érzékeléséért felelős további receptorok azonosításában. Egymástól függetlenül David Julius és Ardem Patapoutian mentolt használva azonosította a hideg által aktivált TRPM8 receptort, majd a TRPV1-hez és a TRPM8-hoz kapcsolódó további ioncsatornákat, amelyek különböző hőmérsékletekre reagálnak. Az viszont továbbra is tisztázásra várt, hogy az emberi szervezet miként érzékeli a tapintást és a nyomást. Ardem Patapoutian a kaliforniai Scripps Kutatóintézetben kollégáival először olyan sejteket azonosított, amelyek mérhető elektromos jelet adtak le, amikor az egyes sejteket mikropipettával „megbökték”. Úgy

véltek, hogy a mechanikai erő által aktivált receptor egy ioncsatorna, és következő lépésként azonosítottak 72 gént, amelyekről úgy gondolták, kódolhatja a keresett receptorokat. Végül találtak egy ilyen gént. Az új és teljesen ismeretlen mechanoszenzitív ioncsatorna a Piezo1 nevet kapta. Majd találtak egy második gént is, a Piezo2-t. Később kiderült, hogy a Piezo1 és a Piezo2 további fontos fiziológiai folyamatokat is szabályoz, többek közt a vérnyomást, a vizelelési ingert és a lélegzést.

David Julius 1955-ben született New Yorkban, a Kaliforniai Egyetemen, Berkeleyben szerzett Phd-fokozatot, posztdoktori képzésre a New York-i Columbia Egyetemre járt. 1989 óta San Franciscóban professzor. 2010 óta a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) tiszteleti tagja. Ardem Patapoutian Bejrútban, Libanonban született 1967-ben. Fiatalon Los Angelesbe költözött, a Kaliforniai Műszaki Egyetemen (Caltech) szerzett Phd-fokozatot, San Franciscóban végezte posztdoktori tanulmányait. 2000 óta a Scripps Kutatóintézet munkatársa. A kitüntetettek 10 millió svéd koronán osztoznak. A díjat hagyományosan december 10-én, az elismerést alapító Alfred Nobel halálának évfordulóján adják át, a koronavírus-világjárvány miatt idén is a megszokottól jóval szerényebb körülmények között. (MTI)

Az agykutató muzsikája (1.)

Szilágyi Mihály

Bizonyára sokan szeretnének átlagon felüli értelemmel büszkélkedni. A világhálón talá-
lunk is bőven olyan írásokat, amelyek külön-
böző jelek alapján állítják, hogy valaki
okosabb az átlagnál. Ezekben a gyűjtemé-
nyekben – talán nem meglepő módon – meg-
jelenik a zenélés is. Zenélés alatt nemcsak azt
érthetjük, hogy valaki hangszeren játszik,
hanem ide tartozik az éneklés is, mert ez a
hangunkkal való zenélés. (És mindezek elle-
nére még mindig van, aki azt szeretné, hogy
az iskolákban ne legyen zenetanulás.)

Zenélni, énekelni rendkívül fontos. Minél
előbb kezdjük, annál jobb. Az az édesanya,
aki sikeresnek szeretné látni a gyerekét, az
daloljon a kisbabának, a kisgyerekek – és
még a nagyobbak is. A gyerek agyi fejlődé-
sét serkentjük ezáltal.

Freund Tamás agykutató maga is zenész:
kórusban énekel, zenekarban klarinétot játszik. A
zenélés nem teher számára, hanem nyugtató
tevékenység. Kutatóorvosként épp azt hang-
súlyozza, hogy nem gátoló tényező a zene,
még akkor sem, ha meg kell tanulni, hanem
segítség. A művészet nemcsak a művészek-
nek szól, hanem mindenkinek.

A tudós ember nem tudósnak születik,
hanem azzá válik. Freund Tamás 1959-ben
született földművelő múltú családban. Szi-
gorú vallásos nevelésben részesült, annak el-
lenére, hogy a korszak nem épp a
vallásosságban járt az élen. Édesapja, nagy-
apja és dédapja a munkájuk mellett muzsikál-
tak is. Nem meglepő tehát, hogy a zenét
megízlelő szülők a zenetanulás felé irányították
az iskolába induló gyermeküket. Mivel az
iskolában a hegedű- és zongoratanárok már
telítve voltak diákokkal, a kisiskolás Tamás
egy klarinétot oktató zenész tanítványa lett.

A zenetanulás – mint minden más tanulás
– lemondásokkal jár és járt, ezért nem me-
glepő, hogy gyerekfejjel Freund Tamás is
könnyen szakított volna a hangszerrel, ha

ugyanis a sok gyakorlás és fellépés helyett ő
is szívesen labdázott volna. Mielőtt azonban
erre a cselekedetre szánta volna magát, egy
véletlen esemény mindent megváltoztatott.
Egyszer a televízióban érdekes filmet látott
Benny Goodmanról. A klarinétművész elva-
rázsolta a gyereket: „így is lehet klarinétot
játszani, ráadásul improvizálni?” Valósággal elámul-
t a hangszerben rejlő lehetőségeken, így még-
sem szakadt meg a hangszerrel, sőt még
fokozódott azzal, hogy megtanult szaxofo-
nozni is.

Általános iskolás korában nyilvánvalóvá
vált számára, hogy inkább a tudományos
életet választja, mint a zenei karriert. A kémia
roppant lenyűgözte, megszállottja lett ennek
a tudománynak. Otthon a faraktárban kis la-
boratóriumot rendezett be magának. Annyira
érdekelte a vegytan, hogy az általános iskola
végére már a gimnáziumi tananyagot is tudta.

Bár egyértelmű volt, hogy nem művészi
pályán fog karriert építeni, a zenélést nem
hagyta abba. Hangszertudása eléggé jó volt
ahhoz, hogy két iskolai zenekarban is klari-
nétozzon dzsesszmuzsikát, és emellett kórus-
ban is énekel. Kérdéses, hogyan jutott ideje
tanulni. Saját bevallása szerint óriási szeren-
cséje volt azzal, hogy az intenzív zenetanulás
részén annyira kifejlődött a megfigyelőképé-
sége, hogy tanórákon mindent megjegyzett.
A kémia mellett a biológia is egyre jobban
érdekelte. Végül az emberi agy bonyolultsága
és csodája vezette el az agykutatói pályára.

A katonaságból leszerelve, 1978 őszén
három barátjával megalapították a Canticum
nevű kórust, és spirituálékat énekeltek. 1983-
ban ez a kórus az alapító Freund Tamás tá-
vollétében megnyerte a Ki mit tud?-ot. Az
elismerés jelezte, hogy nem színvonal nélküli
esti környékalkásban merült ki a kóruséneklés,
hanem kemény zenei munka állt a siker hát-
terében.

Az agyműködés apró részleteit társaival
együtt kutatva bebizonyították, amit addig
csak tapasztalati úton sejtettek a pedagógu-

Freund Tamás a Hot Jazz Band körében klarinétot játszik

(Forrás: <https://hotjazzband.hu>)

sok, hogy a tanulás sikere is érzelmi alapú.
„Amikor a tanulás, a memória, a kreativitás
neurobiológiai alapjait tárgyalom, mindig
oda lyukadok ki, hogy a memórianyomok
attól lesznek tartósak és könnyen előhívha-
tók, ha azokhoz intenzív érzelmek, motivá-
ciók társulnak. Az érzelmek, a motivációk, az
emberiség több ezer éves kulturális öröksége
együtt alkotják a belső világunkat. Amikor
belső világunk impulzusait hozzárendeljük
a külvilág benyomásaihoz, akkor ezek tartósan
bevésődnek, és könnyen előhívhatók. Mi
irtuk le, hogy milyen kapcsolatokkal rendel-
keznek azok az idegpályák, amelyek érzelmi
és motivációs információkat szállítanak. A
hatékony tanulás, kreatív gondolkodás alap-
feltétele, hogy a jeltárolási folyamat során
hagyjunk kellő időt az agyunknak a belső vi-
lágunk bevonására. Amikor az interneten
szűrőelve habzsoljuk az információt, az
agyunknak esélye sincs arra, hogy érzelmi
töltést adjon azoknak, ezért ezek kihullnak.

Időt kell hagyni szelektálni az információt,
emellett belső világunkat is fejleszteni kell.
Ennek legjobb módja a katarzis. Nemcsak
mindennapos testnevelésre van az embernek
szüksége, hanem mindennapos katarzisa is.
Ezt a művészeti nevelés adja meg, ami akkor
a leghatékonyabb, ha az ember aktívan ré-
szese az értékteremtésnek. A zenélés, a szín-
játás, a tánc, a költészet, a képzőművészeti
alkotások létrehozása egyaránt fejleszti, gaz-
dagítja belső világunkat. Gazdag belső vilá-
gal az ember tudományos munkája is sokkal
hatékonyabb. Nekem megadatott az aktív ze-
nelés élménye, hogy tudok kottát olvasni,
hangszeren játszani és énekelni. Egész eddigi
életemet végigmuzsikáltam. Meggyőződé-
sem, hogy amit az én agyamból a kreativitás
terén ki lehetett hozni, azt a zenének köszön-
hetően kihoztam.” (<https://agykutatas.hu/interju/mindennapos-katarzis-interju-freund-tam>
massal-az-innoteka-magazinban/)

(Folytatjuk)

1.		...A SZŐLŐ- BEN (FEUCHT- WANGER REGÉNYE)	TÖRÖK RÉGÉSZETI LELŐHELY	HEGEDŰ TARTOZÉKA	HIVATAL- TISZTSÉG (NÉMET)	ÁSVÁNYI FÜSZER	MORAJLÓ HANGOT HALLATÓ	SZÁMÁR- BESZÉD MILÁNÓI OPERAHÁZ	RUHA TARTOZÉKA	PEDRÓ DE ... (CHILEI KÖLTŐ)	A TERMÉ- SZETES LO- GARITMUS JELE	AMERIKAI EGYETEM	IZOMKÖTŐ FR. ERED. NŐI NÉV (JUN. 13.)	NÉMET ÍRÓ (THOMAS)	CSERNÁ- TONI VÁR- ROM	KÉZZEL JELEZ
Ivan Alekszandrovics ... neves orosz író egyik gondolatát és családnevét rejtettük el a rejtvény fősoraiban.		A														T
	CSEH VÁROS							ARRÓL A HELYRŐL TUNKOL					IRAT ROCK AND ... (TÁNC- FÉLE)			
	FILOZÓFUS (IMMANUEL) ...TÉPES (R. FEJED.)				GÖRÖG BETŰ ABRAK TA- KARM. NÖV.						HIDRA VOLT ITT (MITOL.) ESZKIMÓ CSÓNÁK					FÉLSZI HISZEK (LATIN)
2.	N	PÁPAI KORONA	HÁZASSÁ- GOT BONTÓ CSEH-NÉMET FOLYÓ		NÉHA KILÓG KONYHAI EDÉNY					KARBONIL CSOPORTOS VEGYÜLET IDŐS					A KÁLCIUM VEGYJELE KISFALUDY... (KÖLTŐNŐ)	
	NŐI NÉV (DEC. 16.)			PARIPA VEGYIKÖ- TÉS-FÉLE		AZ ARGON VEGYJELE ANNYI MINT (RÓV.)			KICSINYÍTÓ KÉPZŐ ZOKOG			ÜRES TÁLI ATTÓL KEZDVE!		DADAISTA MŰVÉSZ (HANS) JEGYZETEL		
	ISZTRIAI VÁROS NÉ- METŰL (OL MUGGIA)			SIKERTELE- NŰL USA NAGYTÖ- KÉS CSALÁD		ILION ZAMAT						ÜRMÉRTÉK BECÉZETT NAGYAPA				
	GÖMBÖLYŰ JÁTEK VAGY SPORT- ESZKÖZ			USA-ELNÖK V. (BARACK) CSEH VÁROS LAKÓJA		AB ... (HA- SÁGOSAN) LATIN KÖSZÖNÉS							M. ÍRÓ (SÁNDOR) KARMASTER (ALBERTO)			
	ERIKA EGYIK BECÉZÉSE		ELŐKÉLŐS- KÓDÓ HAMIS			A RÁDIUM VEGYJELE BALTI NÉP		INDÍTÉK ... TROLL (HEINE MŰVE)			MAGAD E NAP			ELEMEL SZINTÉN		
	FELTÉVE TILTÓSZÓ		DIAGONÁLIS DINKA NÉP		ZSOKÉ KIRÁNDU- LÁS					IDEGEN MÁRIA 476-G TARTOTT					FÉLÉVI! VB OROSZ SAKKOZÓ (ANATOLIU)	
		NÉMET ALAJOS TANÍT			ELHANTOL OPERETT- SZERZŐ (HENRIK)				USA-ÍRÓNÓ (JOYCE CAROL) KEZDŐPONT					AKNASZI- LÁNKOK! 3 TALÁLAT A LUTRIN		
	MAGYAR SZLOVÁK		ÉTLEN RÉNI! LONDONI KÉPTÁR		GYENGE- ELMÉJŰ BECÉZETT ORR			TARTÓ SPION				JUTTAT VÁLTSÁGDŰ		SZIBÉRIAI FOLYÓ RÖVID KÖ- SZÖNÉS		
	SZOKNYÁS NÉP		VEGYILEG SEMLEGES ANAIIS ... (USA-ÍRÓNÓ)			SZÉKJELZŐ LEHET HÁROM (OLASZ)						KORAI GYŰMÖLCS ELTÉRŐ, NEM EZ				AZ ARZÉN VEGYJELE
	PONT AZON A HELYEN			IDÓMÉRŐ AZ ŐN VEGYJELE		VONALZÓ- FÉLE IGEKÉPZŐ		LENDÜLET AZ EZÜST VEGYJELE				GABONA- FÉLE A SZARKA FARKA!				
		RANGOS KATONA RÓMAI ŐT			IRTÁS UTOLSÓ ÁLDOZATA FÉLRE!					OLLÓS ÁLLAT NORVÉGI AUTOJEL				MI LESZ MÁR? EZER!		
	A VOLGA MELLÉK- FOLYÓJA	A						A SZERZŐ CSALÁD- NEVE								L.N.J.

Szeptember 30-i rejtvényünk megfejtése: **A virág Isten legédesebb teremtménye, melybe elfelejtett lelket lehelni.**

Lámpalázás Szörnyek Resicabányán

Bálint Zsombor

Az eddigi eredmények alapján a mezőny legerősebb csapatának otthonába látogatott a Maros Szörnyek a nem hivatalos országos amerikaifutball-bajnokság alapszakaszának 3. fordulójában. Resicabányán a helyi Mozdonyok 36-16-ra nyerte a mérkőzést, öt touchdownnak és három kétpontos konverzióknak köszönhetően, míg a Szörnyek kétszer jutatta át a labdát az ellenfél célvonalán, egyszer sikerült sikerre vinni a kétpontos konverziót, további két pontot pedig egy ügynevezett safetyvel érték el, azaz földre kényszerítettek egy ellenfél játékost saját célterületén belül.

A mérkőzésről elmondható, hogy az ellenfél erejének ismeretében a marosvásárhelyiek nagyon lámpalázasan játszottak, és azon túl, hogy több esetben az ellenfél futója talán a vártnál könnyebben kigyózott át a védők között a célvonal felé, több könnyű hibát is vétettek. Máskor könnyen elkapott labdákat ejtettek ki, de a legbosszantóbbak azok vol-

tak, amikor a scrimmage-ből a passz nem a quarterback kezébe érkezett, hanem a labda átszállt az irányító feje fölé, pedig épp az ellenfél vörös zónájában támadt már a Szörnyek, vagy amikor a running back nem tudta megfogni a kezébe nyújtott labdát.

A két marosvásárhelyi touchdown (mindkettő a második féldőben, amikor kicsit már csökkent a lámpaláz) ugyanakkor szépségdíjas kategóriába tartozik. Az első esetben a saját vörös zónából indult a Szörnyek labdabirtoklása, és miután háromszor is sikerült tiznél több yardot nyerniük, az akció végén Cserepivszkij 30 yardos passza találta meg az ellenfél célterületének sarkában a wide receiver Szerbint. A második touchdown egy free play során következett be, a változatlanság kedvéért ezúttal egy 40 yardos passzal, a pálya másik sarkába, Szölösi Hunornak.

Feltűnt, hogy a találkozóon a játékvezetők nagyon sokszor ítélték a marosvásárhelyi csapat ellen különböző játékhelyzetekben, míg a házigazdák ellen lényegesen kevesebbszer. Mivel a nézők előtt ezek a hibák sokszor

Több esetben a házigazdák futója talán a vártnál könnyebben kigyózott át a védők között a célvonal felé.

Fotó: a Mozdonyok közösségi oldala

Eredményjelző

A 2021-es amerikaifutball-bajnokság 3. fordulójának eredményei: Temesvári 89-esek – Bukaresti Titánok 40-0, Resicabányai Mozdonyok – Marosvásárhelyi Szörnyek 36-16, Kolozsvári Keresztesek – Bukaresti Lázadók 0-80. Az előző fordulóból: Resicabányai Mozdonyok – Kolozsvári Keresztesek 39-2.

rejtettek, csupán megállapítjuk ennek a tényét.

Noha az eddigi három mérkőzésből a Szörnyek csak egyet nyertek, van egy olyan érzésünk, hogy a két csapat még találkozni fog a rájátszásban is, talán éppen a döntőben.

Addig is azonban az alapszakaszban még két mérkőzés vár a Szörnyekre, amelyeken esélyesnek számít: két hét múlva, október 16-án, szombaton a Temesvári 89-eseket fogadják, majd a Kolozsvári Keresztesek ellen játszik az alapszakasz utolsó fordulójában.

Hatgólos vereséget szenvedett az Arena Tordán

Bálint Zsombor

Nagyjából azonos képességű, ám a kispadon jóval mélyebb merítésű csapat otthonában szenvedett vereséget a Marosvásárhelyi Arena a női kézilabda A osztály 4. fordulójában. A hatgólos tordai siker azonban csak az utolsó negyedóránál körvonalazódott.

Már az első percektől a helyi alakulat vezetett az Arena elleni mérkőzésen, öt perc után már három góllal (5-2). Ezt követően azonban Liana Costea csapata kiegyensúlyozta a találkozót, és egy góllal megközelítette az ellenfelét (14-13), ám a szünetig az ellenfél visszaépítette a három gólt. Újrakezdés után, főleg az utolsó negyedóránál, az erőnléti különbség megmutatkozott az eredményjelzőn is, hiszen a házigazdák jóval többet cserélhettek, így folyamatosan friss játékosokkal támadhattak.

Az alábbi jegyzőkönyv adatainak pontosságáért nem tenénk tűzbe a kezünket, a szövetség honlapján közzétett statisztikai adatok ugyanis hemzsegnek az ellentmondásoktól, így például a mérkőzés leírásában 39-26-ig jutottak a csapatok, noha a házigazdák csak 33 gólt szereztek. Az egyetlen biztos és hivatalos adat a végeredmény.

A női kézilabda A osztályban szünet következik, az 5. fordulót október 17-én rendezik, ekkor azonban a marosvásárhelyi csapat áll. Az Arena legközelebbi mérkőzése az október 24-ei 6. fordulón lesz, amikor a Temesvári Universitatea látogat Marosvásárhelyre.

Jegyzőkönyv

Női kézilabda A osztály, B. csoport, 4. forduló: *Tordai Liviu Rebreanu Elméleti Líceum – Marosvásárhelyi Arena 33-27 (17-14)*

Torda, Gheorghe Barițiu-sportcsarnok. Vezette: Laurențiu Tătaru (Temesvár), Andrei Văcăriu (Temesvár). *Torda*: Enache, Suci, Gălățanu – Crăciun 13 gól, Damian 6, German 4, Dușa 4, Toader 1, Dănilăscu 1, Belocamenski 1, Grigorescu 1, Kibédi 1, Dascălu, Mózes, Apostu, Török.

Arena: Szász, Both, Jitaru – Sârb 10 gól, Țifui 5, Virag 4, Moldován 4, Mureșan 2, Roșca 1, Popeanu 1, Gál, Opriș.

Eredményjelző

A női kézilabda A osztály 2. csoportjának 4. fordulója: Amy Slatina – Besztercei Gloria 26-37, Nagyvárad CNOJP – Resicabányai CSU 31-22, Nagyvárad Tonic – Nagyvárad CSU 21-34, Székelyudvarhelyi Hargita KK – Zsilvásárhelyi CSM 21-39, Kolozsvári U – Temesvári Universitatea 47-25, Tordai Liviu Rebreanu – Marosvásárhelyi Arena 33-27. A CNE Rm. Vâlcea állt.

Vezet a Pick Szeged, legyőzte a Barcelonát a Veszprém

Három forduló után vezetési csoportját a Pick Szeged a kézilabda Bajnokok Ligájában. A Tisza-parti város csapata a harmadik körben a fehérorosz Breszt otthonában nyert. A B jelű nyolcasban óriási sikert ért el a Telekom Veszprém, amely hazai környezetben felülmúlta az elmúlt

A katalán csapatban játszó Dika Mem (j2) lő kapura a Telekom Veszprém – Barcelona mérkőzésen. Fotó: MTI/Vasvári Tamás

évad győztesét, a Barcelonát. Újabb vereséget szenvedett ugyanakkor a román Dinamo: a bukaresti gárda a Portóval szemben maradt alul.

Az eddigi magyar és román érdekltségű eredmények:

* *A csoport, 1. forduló*: Montpellier HB – Pick Szeged 29-29; *2. forduló*: Pick Szeged – HC PPD Zágráb 30-21; *3. forduló*: HC Meshkov Breszt – Pick Szeged 25-28; *az állás*: 1. Pick Szeged 5 pont, 2. HC Vardar 1961 Szkopje 5, 3. Aalborg Håndbold 4, 4. THW Kiel 4, 5. Montpellier HB 3, 6. Elverum Handball 2, 7. HC PPD Zágráb 1, 8. HC Meshkov Breszt 0.

* *B csoport, 1. forduló*: Dinamo Bukarest – Lomza Vive Kielce 32-29, Telekom Veszprém HC – Paris Saint-Germain Handball 34-31; *2. forduló*: Paris Saint-Germain Handball – Dinamo Bukarest 41-30, Lomza Vive Kielce – Telekom Veszprém HC 32-29; *3. forduló*: Dinamo Bukarest – FC Porto 26-27, Telekom Veszprém HC – Barça 29-28. *Az állás*: 1. Barça 4 pont, 2. Telekom Veszprém HC 4, 3. Lomza Vive Kielce 4, 4. FC Porto 4, 5. Paris Saint-Germain Handball 3, 6. Dinamo Bukarest 2, 7. HC Motor Zaporizsja 2, 8. SG Flensburg-Handewitt 1.

Európai focikörkép

* Angol Premier Liga, 7. forduló: Brighton & Hove Albion – Arsenal 0-0, Burnley – Norwich 0-0, Chelsea – Southampton 3-1, Crystal Palace – Leicester 2-2, Leeds United – Watford 1-0, Liverpool – Manchester City 2-2, Manchester United – Everton 1-1, Tottenham – Aston Villa 2-1, West Ham United – Brentford 1-2, Wolverhampton – Newcastle United 2-1. Az élcsoporthat: 1. Chelsea 16 pont, 2. Liverpool 15, 3. Manchester City 14.

* Spanyol La Liga, 8. forduló: Athletic Bilbao – Alavés 1-0, Atlético Madrid – FC Barcelona 2-0, Osasuna – Rayo Vallecano 1-0, Espanyol – Real Madrid 2-1, Cádiz – Valencia 0-0, Elche – Celta Vigo 1-0, Getafe – Real Sociedad 1-1, Granada – Sevilla 1-0, Villarreal – Betis 2-0, Mallorca – Levante 1-0. Az élcsoporthat: 1. Real Madrid 17 pont, 2. Atlético Madrid 17, 3. Real Sociedad 17.

* Olasz Serie A, 7. forduló: Fiorentina – Napoli 1-2, AS Roma – Empoli 2-0, Atalanta – AC Milan 2-3, Cagliari – Venezia 1-1, Bologna – Lazio 3-0, Torino – Juventus 0-1, Hellas Verona – Spezia 4-0, Sampdoria – Udinese 3-3, Sassuolo – Inter 1-2, Salernitana – Genoa 1-0. Az élcsoporthat: 1. Napoli 21 pont, 2. AC Milan 19, 3. Inter 17.

* Német Bundesliga, 7. forduló: Bayern München – Eintracht Frankfurt 1-2, RB Leipzig – Bochum 3-0, Borussia Dortmund – Augsburg 2-1, Wolfsburg – Mönchengladbach 1-3, VfB Stuttgart – Hoffenheim 3-1, Mainz – Union Berlin 1-2, Hertha BSC – Freiburg 1-2, Arminia Bielefeld – Bayer Leverkusen 0-4, 1. FC Köln – Greuther Fürth 3-1. Az élcsoporthat: 1. Bayern München 16 pont, 2. Bayer Leverkusen 16, 3. Borussia Dortmund 15.

* Francia Ligue 1, 9. forduló: AS Monaco – Bordeaux 3-0, St. Etienne – Lyon 1-1, Lorient – Clermont 1-1, Nantes – Troyes 2-0, Montpellier HSC – Strasbourg 1-1, Nice – Brest 2-1, Lille – Olympique Marseille 2-0, Lens – Reims 2-0, Angers – Metz 3-2, Stade Rennes – Paris St. Germain 2-0. Az élcsoporthat: 1. Paris St. Germain 24 pont/9 mérkőzés, 2. Lens 18/9, 3. Nice 17/8.

Ma a televízióban

* 19.00 óra, DigiSport 1, Look Sport +: Románia – Csehország (U20-as felkészülési mérkőzés)
* 21.00 óra, TVR 1: Románia – Svédország (U21-es felkészülési mérkőzés)
* 21.45 óra, DigiSport 1: Belgium – Franciaország (Nemzetek Ligája, elődöntő)

Az EP 30 kilométeres óránkénti sebességkorlátozást vezetne be

A jelenleginél szigorúbb közlekedésbiztonsági intézkedésekkel, például lakott területen 30 kilométeres óránkénti sebességkorlátozással szüntethetők meg 2050-re a halálos közúti balesetek az Európai Unióban – szögezték le az Európai Parlament (EP) képviselői szerdán strasbourgi plenáris ülésükön elfogadott állásfoglalásukban.

A 615 szavazattal, 24 ellenszavazat és 48 tartózkodás mellett elfogadott állásfoglalásban a képviselők hangsúlyozták: mivel a halálos kimenetelű balesetek 30 százaléknál kulcsszerepet játszik a gyorshajítás, a járművek biztonságos sebességszintje legfeljebb 30 kilométer/óra lenne a lakott területeken és ott, ahol sok a gyalogos és a kerékpáros.

Az EP emellett minden országban zéró toleranciát vezetne be a sofőrök alkoholfogyasztásával kapcsolatban, ugyanis – mint írták – a halálos közlekedési balesetek negyedénél az alkohol is szerepet játszik.

A képviselők olyan, biztonságos vezetési mód kötelező beállítását javasolták a mobil- és elektronikus eszközökbe, amelyek a várakozások szerint korlátoznák a vezetők figyelmét elvonó üzeneteket. Emellett adókedvezményekkel és biztosítási konstrukciókkal támogatnák a legmagasabb biztonsági normáknak megfelelő járművek vásárlását és használatát.

Véleményük szerint több, a közúti biztonságra és baleseti gócpontokra fókuszáló beruházásra van szükség. Ezzel kapcsolatban felszólították a tagállamokat, hogy hozzanak létre olyan nemzeti közútbiztonsági alapokat, amelyek a közúti bírságokból befolyó összegeket közlekedésbiztonsági kezdeményezések megvalósítására fordítják.

Az állásfoglalás emlékeztetett: minden évben mintegy 22 700-an halnak meg, 120 ezren pedig súlyosan megsérülnek az Európai Unió útjain. A közúti balesetek halálozási arányának korábbi csökkenése leállt, ami azt jelenti, hogy az uniónak nem sikerült megvalósítani azt a célját, hogy 2010 és 2020 között a felére szorítsa le a halálos közlekedési balesetek számát. Azok ugyanis csak 36 százalékkal csökkentek. A legutóbbi adatok szerint az utak továbbra is Svédországban a legbiztonságosabbak, egymillió lakosra 18 halálos baleset jut, míg 2020-ban Romániában jelentették a legmagasabb halálozási arányt, 85 halálos balesetet egymillió lakosra vetítve. Az unió átlag 42 halálos baleset millió lakosonként. A magyar adat ennél valamivel magasabb, 46 halál-esettel, de csökkenő tendenciát mutat – tették hozzá. (MTI)

Kriptoalutával csaló izraeliek

Letartóztattak 26, kriptoalutákkal csaló izraelit – jelentette szerdán a Jediót Ahronót című újság hírportálja, a ynet.

Az izraeli rendőrség és az amerikai Szövetségi Nyomozó Iroda (FBI) közös nyomozása alapján azzal gyanúsítják a letartóztatottakat, hogy becsapták külföldön élő ügyfeleiket, akiknek befektetési lehetőséget ígértek virtuális valutákkal, majd az ügyfelek által átutalt jelentős pénzeszegek eltűntek.

A bűnüldözők a két fő gyanúsítottat – Tel-Aviv környékén élő, harmincas éveikben járó izraelieket – szerdán a bíróság elé vitték, hogy őrítetbe vételük meghosszabbítását kérjék. Az átverés úgy működött, hogy általuk „majmoknak” nevezett mar-

ketinges csoportokat alkalmaztak, amelyek telefonon rábeszéltek a világ minden részén élő gyanútlan külföldi ügyfeleiket, hogy pénzüket fektessék kriptoalutáiba.

Eleinte kis, 1000, 2000 dolláros összegek után nagy nyereséget jeleztek számukra, és az ügyfelek akár ki is vonhatták befektetéseiket, együtt az új ügyfeleknek járó bónuszokkal.

Később, amikor ezen felbuzdulva az ügyfelek jelentősebb összegeket, több tízezer és százezer dollárt is befektettek, és már komolyabb nyereséghez kellett volna jutniuk, többé már nem találták meg a csalókat, mert a vállalkozásokat megszüntették, vagy bizonyos esetekben más néven működtek tovább, miután eltűntek a rájuk bízott pénzzel.

Az unió ellenzi a mesterséges intelligencia felhasználását tömeges megfigyelésre

Az Európai Parlament (EP) szerdán elfogadott állásfoglalásában a testület képviselői elleneztek a mesterséges intelligencia (AI) tömeges megfigyelésre való felhasználását.

A strasbourgi plenáris ülésen megszavazott jelentésben a képviselők hangsúlyozták: emberi felügyeletre és erős jogi hatáskörökre van szükség az AI használata által okozott diszkrimináció megelőzése érdekében, különösen bűnüldözéssel vagy határátlépésekkel összefüggésben.

Az állásfoglalás szerint a mesterséges intelligencia alapú azonosítási rendszerek már most is nagyobb arányban azonosítják tévesen a ki-

sebségi etnikai csoportokat, az LMBTI személyeket, az időseket és a nőket.

Az alapvető jogok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében az algoritmusoknak átláthatónak, nyomon követhetőnek és kellően dokumentálnak kellene lenniük a technológiák használata során – hívták fel a figyelmet a képviselők. Ahol lehetséges, a hatóságoknak nyílt forráskódú szoftvereket kell használniuk – teszik hozzá.

A testület tagjai továbbá a magánélet és az emberi méltóság tiszteletben tartása érdekében azt kérik, hogy a közterületeken tiltsák be az automatikus személyfelismerést, továbbá

Az izraeli rendőrség szerint a gyanúsítottak több tízmillió sékelhez jutottak ezzel a módszerrel. Az elmúlt hónapban végzett titkos nyomozás megtalálta azt a tel-avivi irodát, ahol több mint húsz alkalmazott amerikaiak átverésével foglalkozott. A rendőrség házkutatást tartott, lefoglalta a számítógépeket és a digitális adathordozókat, amelyekben reményeik szerint bizonyítékokat találnak a további nyomozáshoz és a vádirathoz.

A nyetben megszólaltak a letartóztatottak ügyvédjei, akik szerint védenek tisztességes üzletemberek, és tévedés történt, amire a későbbiekben majd fény derül. Az izraeli letartóztatás része volt egy, a világ számos bűnüldöző szerve által összehangolt, egyidejű akciónak – közölte a rendőrség, de további részletekkel nem szolgált. (MTI)

megjegyzik, hogy a polgárokat csak akkor kellene megfigyelni, ha bűncselekmény gyanúja merül fel.

A képviselők ugyancsak betiltanák az úgynevezett társadalmi kreditrendszereket is, amelyek viselkedés vagy személyiség alapján értékelik a polgárok megbízhatóságát.

Az EP emellett aggodalmát fejezte ki a biometrikus adatok emberek távoli azonosítására történő felhasználása miatt.

A képviselők szerint például meg kell szüntetni a tagállamokban az automatikus felismerést alkalmazó olyan határellenőrzési kapuknak a használatát, mint az iBorderCtrl hazugságvizsgáló robotrendszer. (MTI)

Molekuláris kutatásokért ketten kapják a kémiai Nobel-díjat

Az aszimmetrikus organokatalízis kifejlesztéséért Benjamin List német és David MacMillan brit-amerikai tudós kapja az idei kémiai Nobel-díjat a Svéd Királyi Tudományos Akadémia szerdai stockholmi bejelentése szerint.

Molekulákat építeni nehéz művészet. Benjamin List és David MacMillan precíz új eszközt alkotott a molekuláris építészettől számár, az organokatalízist, amely nagy hatással volt a gyógyszerészeti kutatásokra, és „zöldebbé” tette a vegyészetet – méltatta a két tudóst az illetékes bizottság.

Sok kutatási terület és iparág függ attól, hogy a kémikusok képesek olyan molekulákat építeni, amelyek rugalmas és tartós anyagokat alkotnak, energiát tárolnak elemekben vagy épp megátolják a betegségek előrehaladását. Ehhez katalizátorokra, a kémiai reakciókat felgyorsító anyagokra van szükség – írták az indoklásban, példaként említve az autókban lévő katalizátorokat, amelyek ártalmatlan molekulákká alakítják a kipufogógázban lévő mérgező anyagokat. Az emberi szervezetben is ezernyi katalizátor van enzimek formájában, ezek „csiszolják” az élethez szükséges molekulákat.

A katalizátorok ezért alapvető eszközök a kémikusok számára, a kutatók azonban régóta úgy vélték, hogy csak két fajtájuk létezik: a fémek és az enzimek. Benjamin List és David MacMillan azonban 2000-ben, egymástól függetlenül kifejlesztett egy harmadik fajta katalízist, amelyet aszimmetrikus organokatalízisnek hívnak, és kis méretű szerves molekulákat használnak.

„A katalízisnek ez a koncepciója annyira egyszerű, mint amennyire

ötletes, és sokan el is csodálkoztak azon, hogy miért is nem gondoltunk rá korábban” – fogalmazott Johan Aqvist, a kémiai Nobel-bizottság elnöke.

A szerves katalizátorok szénatomokból állnak, amelyekhez reaktívabb csoportok kötődhetnek. Ezek gyakran olyan elemeket tartalmaznak, mint az oxigén, a nitrogén, a kén és a foszfor. Ez azt jelenti, hogy ezek a katalizátorok egyszerre környezetbarátak és olcsók.

Az organikus katalizátorok gyors elterjedése elsősorban annak köszönhető, hogy képesek aszimmetrikus katalízisre. A molekuláris építéskor gyakori, hogy két különböző molekula jön létre, amelyek – csakúgy mint az emberi kezek – egymás tükörképei. A kémikusok azonban sokszor csak egyet akarnak, különösen a gyógyszerészetben – fejtették ki.

Az organokatalízis lenyűgöző sebességgel fejlődött 2000 óta. Benjamin List és David MacMillan továbbra is vezető szerepet játszik a területen, és bebizonyították, hogy a szerves katalizátorokat kémiai reakciók sokaságánál lehet alkalmazni. Ezekre a reakciókra támaszkodva a kutatók ma hatékonyabban tudnak előállítani a gyógyszeraktól a napelemekben a fényt elnyelő molekulákig bármit. Az organikus katalizátorok ezáltal nagy hasznára vannak az emberiségnek – hangsúlyozták.

Benjamin List 1968-ban született a németországi Frankfurtban. 1997-ben szerezte PhD-fokozatát az ottani egyetemen, jelenleg a Max Planck Szénkutató Intézet igazgatója.

David MacMillan szintén 1968-ban született az Egyesült Királyságban, Skóciában, 1996-ban az Egyesült Államokban, a Kaliforniai Egyetem irvine-i intézményében szerezte PhD-fokozatát. A Princeton

Egyetem professzora. A kitüntetettek 10 millió svéd koronán osztoznak. A díjat hagyományosan december 10-én, az elismerést alapító Alfred Nobel halálának évfordulóján adják át, a koronavírus-világjárvány miatt idén is a megszokottnál jóval szerényebb körülmények között.

A kémiai Nobel-díj és kitüntetettjei

A kémiai Nobel-díjat 1901 óta most 113. alkalommal ítélték oda, nyolc alkalommal (1916, 1917, 1919, 1924, 1933, 1940, 1941 és 1942) nem osztották ki. A kitüntetést 188 tudósra ítélték oda, de a díjazottak száma csak 187, mert az angol Frederick Sanger – eddig egyedülként – kétszer (1958, 1980) is megkapta. Az elismerésben 63 alkalommal részesült egy, 25 alkalommal két és 25 alkalommal három tudós.

A kémiai Nobel-díjat legfiatalabban 1935-ben az akkor 35 éves francia Frédéric Joliot-Curie, legidősebben, 97 évesen pedig 2019-ben az amerikai John Goodenough nyerte el, aki a Nobel-díj történetének korrekordere is egyben.

A kitüntetettek között hét nő van: a lengyel-francia Marie Curie 1911-ben, lánya, Irene Joliot-Curie 1935-ben, a brit Dorothy Crowfoot Hodgkin 1964-ben, az izraeli Ada Jonat 2009-ben, az amerikai Frances H. Arnold 2018-ban, a francia Emmanuelle Charpentier és az amerikai Jennifer A. Doudna pedig tavaly nyerte el az elismerést, ez volt egyben az első alkalom, hogy egy tudományos Nobel-díjon kizárólag nők osztoztak. Marie Curie 1903-ban (férjével, Pierre Curie-vel megosztva) a fizikai Nobel-díjat is megkapta, így a nők között ő az egyedüli kétszeres Nobel-díjas, és az összes

kitüntetettet tekintve is az egyetlen, aki két külön tudományágban is kiérdemelte az elismerést. Az egyetlen kémiai Nobel-díjas házaspár is a Curie családból került ki, Irene és férje, Frédéric Joliot-Curie 1935-ben együtt kapták meg az elismerést. Az 1954-ben kitüntetett amerikai Linus Paulingot 1962-ben a Nobel-békedíjjal is elismerték, ő az egyetlen Nobel-díjas, aki mindkét kitüntetést egyedül kapta.

A neki megítélt kémiai Nobel-díjat két tudós nem vehette át: Adolf Hitler parancsára 1938-ban Richard Kuhn, majd 1939-ben Adolf Butenandt kényszerült a kitüntetés visszautasítására. A két német tudós a második világháború után már csak a díjjal járó érmet és diplomát vehette át, a pénzeszeget – az alapító Alfred Nobel rendelkezései miatt – már nem kapták meg.

Magyar származású tudósok közül eddig öten kaptak kémiai Nobel-díjat. Az 1925. évet a Németországban élt Zsigmondy Richárd vehette át „a kolloid oldatok heterogén természetének magyarázatáért és a kutatásai közben alkalmazott módszerekért, amelyek a modern kolloidkémia alapvető jelentőségűek”. Az 1943. évet a Dániában és Svédországban élt Hevesy György kapta „a kémiai folyamatok kutatása során az izotópok indikátorként való alkalmazásáért”. 1986-ban a Kanadában élő Polányi János megosztva kapta a díjat „a kémiai reakciók folyamatának jobb megértését szolgáló kutatásaiért, reakciódinamikai felismeréséért”. 1994-ben az Egyesült Államokban élő Oláh Györgynek „a pozitív töltésű szénhidrogének tanulmányozása terén elért eredményeiért” ítélték oda, míg 2004-ben az Izraelben élő Avram Hershko (Herskó Ferenc) „az ubikvitin közvetítette fehérjebontás felfedezéséért” meg-

osztva kapta meg a kémiai Nobel-díjat.

Az elmúlt évtized kémiai Nobel-díjasai:

2011 – Az izraeli Dan Shechtman a kvázikristályok felfedezéséért.

2012 – Az amerikai Robert J. Lefkowitz és Brian K. Kobilka a G-fehérjekapcsolt receptorok kutatása terén elért eredményeikért.

2013 – Az osztrák-amerikai Martin Karplus, az amerikai-brit-izraeli Michael Levitt és az izraeli-amerikai Arieh Warshel a komplex kémiai rendszerek modellezéséért.

2014 – Az amerikai Eric Betzig és William E. Moerner, valamint a német Stefan W. Hell a nanoszkópiáért.

2015 – A svéd Tomas Lindahl, az amerikai Paul Modrich és a török-amerikai Aziz Sancar a DNS-javítás mechanizmusvizsgálataiért.

2016 – A francia Jean-Pierre Sauvage, a brit J. Fraser Stoddart és a holland Bernard L. Feringa a molekuláris gépek kutatásáért, olyan kontrollálható mozgású molekulák kifejlesztéséért, amelyek energia segítségével tudják végrehajtani feladataikat.

2017 – A svájci Jacques Dubochet, a német-amerikai Joachim Frank és a brit Richard Henderson a biomolekuláris kutatásokban alkalmazott krio-elektronmikroszkópia megalkotásáért.

2018 – Az amerikai Frances H. Arnold és George P. Smith, valamint a brit Sir Gregory P. Winter a fehérjék kutatásában elért eredményeikért.

2019 – Az amerikai John B. Goodenough, a brit-amerikai M. Stanley Whittingham és a japán Josino Akira a lítiumion-akkumulátor kifejlesztéséért.

2020 – A francia Emmanuelle Charpentier és az amerikai Jennifer A. Doudna a DNS célzott, rendkívül pontos szerkesztését lehetővé tévő CRISPR/Cas9 „genetikai olló” kifejlesztéséért. (MTI)

Akár 4,4%-os évi kamatozású kincstárjegyek is vásárolhatók!

A Közpénzügyi Minisztérium október 4-étől újabb kincstárjegyeket bocsát ki a lakosság számára, 1, 3 és 5 éves lejáratú, évi 3,5%, 4% és 4,4%-os kamattal. A kincstárjegy dematerializált értékpapír, egy darab nominális értéke 1 lej.

A kincstárjegyeket az Állami Kincstár kirendeltségeinél, valamint a Román Posta Rt. postahivatalaiban lehet megvásárolni:

– **2021. október 4–27. között** az Állami Kincstár kirendeltségeinél;
– **2021. október 4–26. között** a Román Posta városi postahivatalaiban, **október 4–25. között** pedig a vidéki postahivataloknál.

A kamatot évente, az útmutatóban közölt határidőre fizetik ki.

A kincstárjegy átruházható, és idő előtt is kiváltható. Egy befektető a jegyzés időtartama alatt többször is vásárolhat kincstárjegyet. A kincstárjegyeket azok a természetes személyek vásárolhatják meg, akik a jegyzés időpontjában betöltötték 18. életévüket. Az ezekből származó jövedelem adómentes.

Csak a jegyzés idején a befektetőknek módjukban áll kérni a jegyzett összeg semmisnek nyilvánítását egy erre vonatkozó kérvény benyújtásával.

A Pénzügyminisztérium az állampapírok eladásából befolyó összeget a költségvetési hiány és az államadósság refinanszírozására használja fel.

A jegyzés útmutatóját, illetve az esetleges módosításokat a <http://www.mfinante.ro>, a Datorie publică címszó alatt és a <https://www.posta-romana.ro> honlapokon teszik közzé.

A közönségszolgálati és sajtóosztály

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

KFT. SOFÓRT alkalmaz (3,5 t) árukiszállításra Maros megyében. Tel. 0721-458-860. (sz.-I)

A TORDAI CÉG alkalmaz SOFÓRT és KARBANTARTÓT. Tel. 0744-644-026. (22796)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó		• Emma vendéglő,	- 0740-083-077
- információ	- 118-932	hidegtálcák készítése	- 0365/404-664
- általános	- 118-800	• Prefektúra	- 0265/266-801
• Központosított ügyelet		• RDS-RCS	- 0365/400-401
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	112	• Áramszolgáltató vállalat	- 0365/400-404
• Rendőrség	- 0265/202-305	- vidék	- 0800-801-929
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- 0265/210-110	• Delgaz Grid	- 0265/200-928
• Sürgősségi szolgálat:		• Aquaserv:	
- gyermekeknek	- 0265/210-177	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
Marosvásárhelyi		- közönségszolgálat	- 0265/208-888
Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	- központ	- 0265/208-800
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthonápoló szolgálat, 8–16 óra között:	0736-883-110	• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
		• Vasútállomás	- 0265/236-284
		• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás	- 0265/215-119
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304	Nemzetközi halottszállítás	- 0744-282-710
	- 0265/312-436		
	- 0265/250-120	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
	- 0265/263-351	koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
• Optolens szemsebészet	- 0265/263-351	koszorúk	- 0745-606-269
• Marmed	- 0265/250-344	és halottszállítás	- 0758-047-604
járobeteg-rendelő:	- 0756-468-658	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
	- 0729-024-380		- 0265/262-907
Labor	- 0751-114-307		
e-mail: marmed@marmed.ro,			
www.marmed.ro			
• Dora Optics	- 0733-553-976		
• Dora Medicals	- 0265/212-971		
• Radiológia, echográfia			
Dr. Jeremiás István	- 0265/222-446		

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal közleménye

Tekintettel arra, hogy Marosvásárhelyen életbe lépett a vörös forgatókönyv, az alábbiakban bemutatjuk a hivatal alárendeltségébe tartozó néhány létesítmény látogatási szabályait:

Maros Szabadidő- és Sportközpont (Vikendtelep)

Idényen kívül a Vikendtelep szabadidőközpontként működik.

A telepen található olimpiai méretű fedett uszoda működik, kizárólag sportolók használják. Tekintettel arra, hogy Marosvásárhelyen életbe lépett a vörös forgatókönyv, miután a koronavírus előfordulási aránya az utóbbi 14 napban jegyzett esetek összesítése után 3 és 6 közé esik ezer lakosra vetítve, az alábbiakban pontosítjuk a sportbázis biztonságos körülmények közötti használatára vonatkozó szabályokat:

1. A medencén kívül valamennyi sportolónak kötelező módon védőmaszkot kell viselnie.
2. Valamennyi sportolóra legalább 7 négyzetméternyi felület kell jusson.

A **nézők számára** a fedett medencében megrendezett versenyek esetében a helyiségekbe való belépés feltételei a következők:

1. A megengedett maximális létszám a teljes befogadóképesség **30 százaléká**, és csak azokat a személyeket fogadják, akiket beoltottak SARS-CoV-2 vírus ellen, és akik esetében a teljes oltás felvétele óta eltelt 10 nap, akik 72 óránál nem régebbi negatív RT-PCR-tesztet, vagy egy 48 óránál nem régebbi negatív antigéntesztet mutatnak fel, illetve azok, akik átestek a fertőzésen legalább 15 napja, de nem több mint 180 napja.

2. Kötelező a védőmaszk viselése és a legalább 1 méter távolság megtartása a nézők között.

A szabadtéri tömegsportok és szabadidős tevékenységek esetében a nagyközönség az alábbi program szerint használhatja a sportpályákat:

Mini-labdapálya: hétfő–péntek: 7–16 óra
szombat: 7–13 óra
vasárnap: 15–22 óra

Röplabdapálya: kedd, csütörtök, szombat és vasárnap: 7–17 óra

Lábteniszpálya: hétfő–vasárnap 7–22 óra

Teniszpálya: hétfő–vasárnap: 7–22 óra

Mircea Birău fedett uszoda

Amennyiben a koronavírus előfordulási aránya az utóbbi 14 napban jegyzett esetek összesítése után 3 és 6 közé esik ezer lakosra vetítve, a fedett uszodába a sportolók és az amatőr úszni vágyók külön program szerint látogathatják a létesítményt:

Nyitvatartás a nagyközönség számára:

Kedd–péntek: 6, 8, 18 és 20 órától.

Szombat–vasárnap: 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18 és 20 órától.

Egy turnus 1 órát és 15 percet tart, a következő csoport érkezéséig a helyiséget fertőtlenítik.

1. Azok látogathatják a létesítményt, akiket beoltottak SARS-CoV-2 vírus ellen, és akik esetében a teljes oltás felvétele óta eltelt 10 nap, akik 72 óránál nem régebbi negatív RT-PCR-tesztet, vagy egy 48 óránál nem régebbi, negatív antigéntesztet mutatnak fel, illetve azok, akik átestek a fertőzésen legalább 15 napja, de nem több mint 180 napja.

2. A medencén kívül kötelező a védőmaszk viselése.

Állatkert

Az állatkert a Covid-19 járvány megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedések betartásával működik.

A látogatóknak a következő szabályokat kell betartaniuk:

- **Legtöbb 10 olyan személy csoportosulhat szabadtéren, akik nem egy háztartásban élnek.**
- **Kötelező az arcot és orrot eltakaró védőmaszkot viselni az állatkert beltéréiben!**
- **Kötelező betartani a minimális fizikai távolságot!**

Azok látogathatják a létesítményt, akiket beoltottak SARS-CoV-2 vírus ellen, és akik esetében a teljes oltás felvétele óta eltelt 10 nap, akik 72 óránál nem régebbi negatív RT-PCR-tesztet, vagy egy 48 óránál nem régebbi negatív antigéntesztet mutatnak fel, illetve azok, akik átestek a fertőzésen legalább 15 napja, de nem több mint 180 napja.

12 éven aluliaknak nem kell felmutatniuk védettségi igazolást.

A bel- és külkapcsolati osztály

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ 100 kg-ot befogadó szőlőprés és daráló. Tel. 0743-752-491. (13388)

LAKÁS

A SZABADSÁG utcában kiadó 2 szobás tömbházlakás. Érdeklődni a következő telefonszámon lehet: 0744-303-456. (sz.-I)

KIADÓ 3 szobás lakás félig bebútorozva a Bucinului u. 4B szám alatt. 250 euró, alkudható. Tel. 0742-139-445. (13357-I)

MINDENFÉLE

VÍZ-, GÁZ-, KÖZPONTIFÜTÉS-szerelelést vállalok. Tel. 0746-638-960. (13362-I)

VÁLLALUNK tetőkészítést, tetőjavítást, bármilyen szigetelést, csatorna-készítést, csatornajavítást, festést, bármilyen lemez munkát, kerítéskészítést, kerítésjavítást. Tel. 0767-837-782. (13124)

VÁLLALUNK tető munkát, lemez munkát, ács munkát, szigetelést, csatornák, teraszok, kerítések készítését, festést. Tel. 0759-467-356. (13124)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST stb. vállalok. Tel. 0771-605-189. (13287-I)

MAGÁNSZEMÉLY vállal festést, padlócsompe-lerakást, szigetelést polisztrénnel, régi cserép kicserélését. Tel. 0747-816-052. (13346)

ELTAKARÍTJUK udvarról, garázsból, tömbházlakásból a szemetet, limlomot, és el is szállítjuk. Tel. 0743-512-168. (13346)

MOSÓGÉP- és hűtőszekrény-javítást vállalok. Tel. 0755-825-502. (13330-I)

VÁLLALUNK háztetőkészítést cserépből vagy Lindab lemezből, szigetelést és kisebb javítást. Tel. 0758-639-258. (13371-I)

VÁLLALUNK tetőkészítést Lindab, Wetterbest fémcserépből, hullám- és sima lemezből, Tondach, Creaton kerámia cserépből, faszerkezetek építését, ács munkát. Tel. 0757-256-244. (13364)

MEGEMLÉKEZÉS

Álmok, emlékek, szép szavak, ez minden, ami a múltból megmaradt.

Őt soha nem felejttem.

Október hetedikén hat éve, hogy a szerető feleség, a havadtói MARTON (BANDI) ELLA szíve megszűnt dobogni. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Szerettei: férje, Gyuri, gyermekei és unokái. (sz.-I)

KLARA gyógyító és javasasszony Marosvásárhelyen tartózkodik, sokak kérésére. Garantáltan a legnagyobb gyógyító erővel rendelkezik, a leghatásosabb rituálékkal és gyógyírrel segít rövid időn belül. Jeruzsálemben a megoldott ügyekért varázsgömbbel jutalmazták. Kötéseket, átkokat old fel, sikert visz a házhoz és nyereségessé teszi a vállalkozást, kibékíti a szétvált családokat. Segít depresszió, alkoholizmus, impotencia, káros szenvedélyek, epilepszia stb. esetén. Hívja bizalommal, élete garantáltan jobbra fog fordulni; segít, hogy vágyai megvalósuljanak, érzelmi és pénzügyi gondjai megoldódjanak.

Köszönetnyilvánítások:

Monica Maros megyéből hálás Klara asszonynak, mert ismét együtt lehet szerelmével; Matei Ákosfalváról köszöni, hogy kigyógyult az alkoholizmusból; Magdolna Régenből köszöni, hogy a 28 éves fia jó útra tért, megszabadult a rossz társaságtól; Ágnes Jeddrol hálás, mert újból együtt van férjével; Bogdan Marosvásárhelyről köszöni, hogy kigyógyult az impotenciából; Ghizela Szovátáról köszöni, hogy megszabadította a depressziótól, és élete rendbe jött.

Hívja bizalommal Klara javasasszonyt. Tel. 0755-270-381. (Fizetett hirdetés: mp.)

A LÁTÁS HÓNAPJA!

KEDVEZMÉNYCSOMAGOK:

Kedvezménycsomag gyerekeknek:
Szemüvegkeret + kékfényszűrős lencse +
vizsgálat + munkadíj= **299 lei**

Kedvezménycsomag nyugdíjasoknak:
szemüvegkeret + lencse
+ vizsgálat + munkadíj= **199 lei**

“Digital” kedvezménycsomag:
szemüvegkeret + kékfényszűrős lencse +
vizsgálat + munkadíj = **299 lei.**

Foglaljon időpontot most **ingyenes látásvizsgálatra!**

*Az ajánlat a készleten levő kezelt lencsékre vonatkozik, az akció részleteiről érdeklődjön a Dora Optics kabinetekben!

MAROSVÁSÁRHELY (KÖZPONT)
P-ța Mărășești, nr. 21.
0733 553 976

MEDGYES
Str. Pompierilor nr. 4
0735 830 678

MAROSLUDAS
Str. B-dul 1 Dec. 1918 nr. 7.
0735 786 853

MAROSVÁSÁRHELY (TUDOR)
B-dul 1 Dec. 1918, nr. 126.
0755 088 379

DICSŐSZENTMÁRTON
Str. Victoriei, nr. 21.
0736 386 353

NYÁRÁDSZEREDA
Str. Pompierilor, nr. 1.
0733 553 973

SZÁSZRÉGEN (CARDINAL)
Str. Cardinal Alexandru Todea,
0728 908 856

SZÁSZRÉGEN (LIBERTĂȚII)
B-dul Libertății 12/2
0733 553 971

A PC House csapata új munkatársat keres ügyfélszolgálati munkakörbe:

Fő tevékenység:

- Rendelések feldolgozása és számlázás
- Kapcsolattartás a vásárlókkal
- Problémamegoldás
- Vásárlási tanácsadás
- Termékeinkkel és szolgáltatásainkkal kapcsolatos kérdések megválaszolása

Kiegészítő tevékenységek:

- Termékek feltöltése a weboldalra

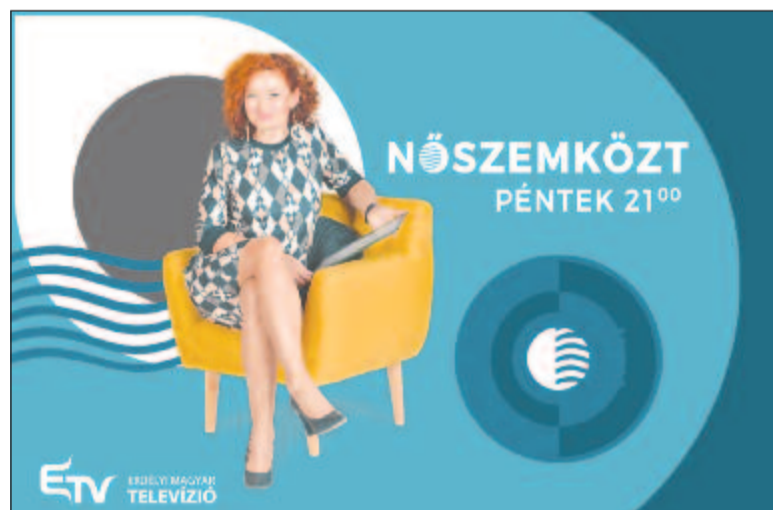
Elvárások:

- Román és magyar nyelv felsőfokú ismerete
- Kiváló kommunikációs és problémamegoldó készség
- Rugalmasság, türelem, precizitás
- Haladó szintű számítógépes és online ismeretek
- Jó hardware-ismeret
- Otthonosság az IT világában előnyt jelent
- Ügyfélszolgálati tapasztalat
- Marketingismeretek
- Angol nyelv ismerete

Amit kínálunk:

- Versenyképes bérezés
- Dinamikus csapat
- Modern munkakörnyezet
- Szakmai fejlődés lehetősége

A kizárólag részletes önéletrajzodat (CV-t) e-mailben a jobs@multiplan.ro címre vagy Facebookon (<https://www.facebook.com/PCHouse.Ro>) csatlományban várjuk. Kérjük az e-mailben feltüntetni, hogy az ügyfélszolgálati állásra jelentkezel. A hiányos vagy csak részben kitöltött önéletrajzokat nem vesszük figyelembe.

Elkezdődött a 21. Filmtettfeszt erdélyi magyar filmszemle: öt friss és egy klasszikus magyar nagyjátékfilm a Művész moziban

Több mint 40 egész estés és rövidfilm – szerzői filmek, dokumentum- és animációs filmek, válogatás az elmúlt egy év magyar filmterméséből és klasszikus darabok várják az erdélyi nézőket idén október 6. és 10. között a Filmtettfeszt erdélyi magyar filmszemle vetítésein. A fesztiválnak 15 város ad otthont; Marosvásárhelyen október 8. és 10. között zajlanak a vetítések a Művész moziban.

A belépés ingyenes, minden filmet román felirattal vetítenek. A vetítésekre ingyenes jegy váltandó a Művész mozi pénztáránál.

A fesztivál hiatalos megnyitója október 6-án, szerdán zajlik Kolozsváron. A rendezvény nyitófilmje a **Legjobb tudomásom szerint** című párkapcsolati dráma, amelynek egyik főszerepét a marosvásárhelyi származású Bodolai Balázs játssza. A Lőrincz Nándor és Nagy Bálint rendezte alkotást szombaton 19 órai kezdettel lehet megnézni Marosvásárhelyen is.

A vásárhelyi filmszerető közönség színes műfaji palettáról válogathat: a program magába foglal két filmdrámát (a már említett **Legjobb tudomásom szerint** mellett vetítjük Hajdu Szabolcs **Békeidő** című antológiáját), egy sci-fit (**Űrpiknik**, r. Badits Ákos), két vígjátékot (**Hab**, r. Lakos Nóra; **Így vagy tökéletes**, r. Varsics Péter), valamint az 1975-ben készült, **Jutalomutazás** című fikciós dokumentumfilmet, amelyet esztétikai értéke és filmtörténeti jelentősége is kihagyhatatlanná tesz.

A Filmgalopp versenyre hetedik alkalommal rajtol: idén fiatal erdélyi alkotók hét dokumentumfilmje mérközik meg egymással. A mezőnyben egy marosvásárhelyi alkotás is szerepel: a László József rendezte **Inside Places** a **Places** trilógia záródarabja és legszemélyesebb alkotása is egyben. A film többnyire 2020-ban és 2021-ben forgott, rendezője a saját párkapcsolati válságát mutatja be a karantén idején. A filmek megnézhetők online, és szintén online zajlik közönségsvivás is, részletek a <https://filmtettfeszt.ro/Elindult-a-2021-es-Filmgalopp-kozonsegszavazas-oldal>.

A fesztivál életműdíját, a Sárgea Csikó Díjat idén Kántor László kolozsvári származású producer veheti át.

A Filmtettfeszt részletes programja elérhető a filmtettfeszt.ro honlapon.

A Filmtettfeszt erdélyi magyar filmszemle szervezője a kolozsvári székhelyű Filmtett Egyesület, helyi partnere a K'ARTE Egyesület és Marosvásárhely önkormányzata.

A rendezvény szigorúan betartja az érvényben lévő járványügyi korlátozásokat. Részvételi szabályok Marosvásárhelyen: a vetítéseken csak azok a személyek vehetnek részt, akik legalább 10 napja felvették a második oltást (Johnson&Johnson esetén az egyetlen oltást), vagy a 15–180 nappal ezelőtti időszakban átestek a betegségen, és erről EU-s igazolványt mutatnak fel, vagy 72 óránál nem régebbi negatív PCR-tesztet mutatnak fel, vagy 48 óránál nem régebbi, egészségügyi egységben elvégzett antigéngyorsteszt negatív eredményét mutatják fel. A vetítések helyszínén és teljes időtartama alatt kötelező a maszkviselés, a társasági távolságtartás, érkezéskor a kézfertőtlenítés. A részvételi szabályzat a járványstatistikák függvényében változhat, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel a fesztivál honlapját.

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
Marosvásárhely
Predaal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

r . a . d . i . o
radio gaga
www.radiogaga.ro